

KUNTOUTUSALAN KOULUTUS

Valtakunnallinen selvitys kuntoutusalan
koulutuksesta ammattikorkeakouluissa 2015

Johanna Holvikivi, Toini Harra, Kaisu Kiventausta & Salla Sipari

© Johanna Holvikivi, Toini Harra, Kaisu Kiventausta, Salla Sipari & Metropolia Ammattikorkeakoulu 2016

Tämä selvitys on tehty OKM:n tuella.

ISBN 978-952-328-005-2 (PDF)

KUNTOUTUSALAN KOULUTUS

Valtakunnallinen selvitys kuntoutusalan koulutuksesta ammattikorkeakouluissa 2015

Sisällysluettelo

Taulukot ja kuvat	5
1 Johdanto	6
2 Kyselyyn vastaajat	7
3 Kuvaus kuntoutusalan koulutuksesta	8
3.1 Kuntoutusalan koulutusvastuut	8
3.2 Suunnitteilla olevat erikoistumiskoulutukset	10
3.3 Lukuvuonna 2014–2015 järjestetty täydennyskoulutus	11
3.4 Lukuvuonna 2014–2015 tarjotut avoimen korkeakoulun opintojaksot ja vuonna 2014 suoritettavat avoimen AMK:n opintopistemäärät	13
4 Opetuksen suunnittelu kuntoutusalan koulutuksessa	15
4.1 Kuntoutusalan opetuksen suunnittelun ohjaus	15
4.2 Opetusta ohjaava profiili ja kuntoutusalan koulutuksen painoalat	16
5 Opetuksen toteutus kuntoutusalan koulutuksessa	18
5.1 Kuntoutusalan koulutuksessa käytettävät pedagogiset ratkaisut	18
5.2 Monialaisten ja -amatillisten opintojen määrä kuntoutusalan tutkinnoissa	20
5.3 Verkko-opintojen määrä kuntoutusalan tutkinnoissa	21
5.4 Näyttöön perustuva kuntoutusalan yhteinen osaaminen	22
6 Tutkimus- ja kehittämistoiminta kuntoutusosalalla	25
6.1 Kuntoutusalan tutkimus- ja kehittämishankkeiden ulkopuoliset rahoittajat	25
6.2 Tutkimus- ja kehittämisaihealueet sekä julkaisujen määrä kuntoutusalan hankkeissa vuonna 2014	27
7 Yhteistyö toimintaympäristön kanssa	31
7.1 Yhteistyö työelämän kanssa ja kansainväliset kumppanuudet	31
7.2 Ammattikorkeakoulujen välinen kuntoutusalan koulutuksen toteutus	32
7.3 Kuntoutusalan palveluliiketoiminta ja koulutusvienti vuonna 2014	34
7.4 Opiskelijoiden ja henkilökunnan kansainvälinen liikkuvuus vuonna 2014	35

8 Henkilöstö kuntoutusalan koulutuksessa.....	37
8.1 Kuntoutusalan koulutukseen kohdennetut työvuodet ja tieteellisesti jatkokoulutettu henkilöstö.....	37
8.2 Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa	38
8.3 Henkilöstön osaamisen painotus kuntoutusalan rekrytoinnissa	39
9 Laatu työ kuntoutusalan koulutuksessa.....	40
9.1 Keinot kuntoutusalan opetuksen laadun kehittämiseen.....	40
9.2 Kuntoutusalan koulutuksen kehittämisen toimenpiteet	41
9.3 Tarjonta kuntoutusala valtakunnalliseen verkko- / verkosto-opetukseen tulevaisuudessa	42
10 Yhteenveto tuloksista	44
10.1 Kuntoutusalan koulutuksen rakenne, resurssointi ja koulutarjonta.....	44
10.2 Kuntoutusalan koulutuksessa painottuvat teemat	47
10.3 Kuntoutusalan koulutuksen sisällölliset teemat tulevaisuudessa	49
10.4 Kyselyn toteutus - menetelmällisten ratkaisut.....	52
11 Johtopäätöksiä.....	54
11.1 Rakenne, profiili ja resurssit	54
11.2 Kuntoutusosaamisen laajuus ja toiminnan monipuolisuus.....	55
12 Suositukset	57

LIITTEET

Taulukot ja kuvat

TAULUKOT

Taulukko 1.	Kuntoutusalan koulutusvastuut vuonna 2015.....	8
Taulukko 2.	Kuntoutusalan koulutusvastuiden määrät vuonna 2015 ja suunnitellut sisäänottomäärät vuonna 2016.....	9
Taulukko 3.	Kuntoutusosalalla kehitteillä olevat erikoistumiskoulutukset ja niiden laajuudet.....	10
Taulukko 4.	Ammattikorkeakouluissa lukuvuonna 2014–2015 järjestettyjen täydennyskoulutusten määrät ja laajuudet.....	11
Taulukko 5.	Lukuvuonna 2014–2015 kuntoutusosalalla järjestetty täydennyskoulutus....	13
Taulukko 6.	Ammattikorkeakoulujen avoimen tarjonta 2014–2015 ja avoimessa vuonna 2014 suoritettut opintopisteet.....	14
Taulukko 7.	Kuntoutusalan opetuksen suunnittelun taustat.....	15
Taulukko 8.	Kuntoutuksen koulutuksen painoalat.....	17
Taulukko 9.	Pedagogisten ratkaisujen määrät ammattikorkeakouluittain.....	19
Taulukko 10.	Monialaisten - ja ammatillisten opintojen opintopisteet tutkinnoittain ammattikorkeakouluissa.....	20
Taulukko 11.	Verkko-opintojen opintopisteet tutkinnoittain ammattikorkeakouluissa.....	21
Taulukko 12.	Kuntoutusalan yhteisen osaamisen näyttö ammattikorkeakouluissa.....	23
Taulukko 13.	Tutkimus- ja kehittämistoiminnan aiheet.....	27
Taulukko 14.	Tutkimus- ja kehittämisaiheet ja julkaisujen määrät ammattikorkeakouluittain.....	28
Taulukko 15.	Kuntoutusalan koulutuksen yhteinen toteutus kansallisesti ja kansainvälisesti.....	32
Taulukko 16.	Palveluliiketoiminnan volyymi ammattikorkeakouluissa.....	35
Taulukko 17.	Kuntoutusalan opiskelijoiden ja henkilökunnan kansainvälinen vaihto 2014.....	36
Taulukko 18.	Kuntoutusalan koulutukseen kohdennetut henkilötyövuodet, ylimmät tutkinnot ja asema organisaatiossa.....	37
Taulukko 19.	Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa.....	38
Taulukko 20.	Henkilöstön osaamisen painotus kuntoutusalan rekrytoinnissa.....	39
Taulukko 21.	Keinot laadun kehittämiseen ammattikorkeakouluittain.....	41
Taulukko 22.	Kuntoutusalan koulutuksen kehittämisen toimenpiteet.....	42
Taulukko 23.	Verkko- / verkosto-opetuksen mahdollinen tarjonta ammattikorkeakouluittain.....	43
Taulukko 24.	Kuntoutusalan koulutuksessa painottuvat teemat.....	48
Taulukko 25.	Kuntoutusalan koulutuksen tulevaisuudessa painottuvat teemat opetuksessa, osaamisessa, rekrytoinnissa ja kehittämistoimenpiteissä ...	49
Taulukko 26.	Kuntoutusalan koulutuksen tämänhetkisten painoalojen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan painotusten ja tulevaisuuden painotetun osaamisen vertailu.....	51

KUVIOT

<u>Kuvio 1.</u>	Kansallisten TKI-hankkeiden rahoittajat ja rahoituksen suuruus euroina.....	26
<u>Kuvio 2.</u>	Kansainvälisten TKI-hankkeiden rahoittajat ja rahoituksen suuruus euroina	26
<u>Kuvio 3.</u>	Koulutusvastuut ja ammattikorkeakoulujen suunnittelemat aloituspaikat..	45
<u>Kuvio 4.</u>	Täydennyskoulutuksen määrä.....	46
<u>Kuvio 5.</u>	Avoimen AMK:n opintopisteet	46
<u>Kuvio 6.</u>	Moniammatilliset opinnot, opintopistemäärät	47
<u>Kuvio 7.</u>	Verkostomallit Rajalan (2010) kuvaamina perustuen Barabasin (2002) verkostojen uuteen teoriaan	54

1 Johdanto

Kuntoutusalan koulutus on valtakunnallisesti laajaa ja pirstaleista, minkä takia koulutustarjontaa on tarpeen tarkastella kokonaisuutena pohtien riittävän vahvoja toiminnallisia kokonaisuuksia. Keväällä 2014 Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti kuntoutusalan dialogin yhdessä ammattikorkeakoulujen kanssa. Dialogissa on tavoitteena pohtia pidemmällä aikajänteellä muutostarpeita koulutusrakenteissa ja -tarjonnassa. Kuntoutuksen koulutuksen dialogia käydään vuorovaikutuksessa osana valtakunnallisen sosiaali- ja terveystieteiden muutosta.

Tämän selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa kuntoutuksen koulutuksen valtakunnallista tilannetta, koulutuksen tuottamisen tapoja sekä tuloksellisuutta. Tuloksia voidaan hyödyntää toiminnallisten keskittymien rakentamisessa, profiloitumisen ohjaamisessa sekä kuntoutuksen koulutuksen tulevaisuuden suunnitelmien laatimisessa. Selvitys on tehty Opetus- ja kulttuuriministeriön tuella.

Selvitys tehtiin sähköisellä kyselylomakkeella internetin kautta ([Liite 1](#) ja [2](#)). Kysely oli jaettu kahdeksaan osioon: 1) ammattikorkeakoulu ja yhteystiedot, 2) kuntoutusalan koulutus, 3) opetuksen suunnittelu, 4) opetuksen toteutus, 5) tutkimus- ja kehittämistoiminta, 6) yhteistyö toimintaympäristön kanssa 7) henkilöstö ja 8) laatutyö. Kyselylomakkeen laadinnassa hyödynnettiin valtakunnallisia ammattikorkeakoulututkimuksen arviointikriteerejä, OKM:n tulosmittareita sekä ammattikorkeakoululakia. Kyselylomakkeeseen lisättiin yksi kysymys OKM:n käynnistämän dialogin lähtökohtien ja Jyväskylässä 18.-19.9.2015 toteutetun ammattikorkeakoulujen kuntoutuksen koulutuksen dialogipäivien työpajatulosten eli kuntoutuksen koulutuksen yhteisen osaamisen perusteella.

Kyselyn toteutti Metropolia Ammattikorkeakoulu. Kysely suunniteltiin lokakuussa 2015 ja pyyntö vastata kyselyyn lähetettiin ammattikorkeakouluihin sähköpostitse. Vastausaikaa ammattikorkeakouluilla oli 30.10.-17.11.2015, jonka jälkeen vielä muutama ammattikorkeakoulu muistutettiin vastaamaan kyselyyn. Kysely analysoitiin 1.12.2015 – 20.1.2016 ja raportti valmistui 5.2.2016. Kyselyn toteuttivat johtaja Johanna Holvikivi, yliopettajat Toini Harra ja Salla Sipari sekä suunnittelija Kaisa Kiventausta. Kyselyn kommentaattoreina osallistuivat Jyväskylän ammattikorkeakoulusta koulutuspäällikkö Mirja Immonen ja yliopettaja Sanna Sihvonen sekä Metropolia Ammattikorkeakoulusta yliopettaja Pekka Paalasmaa.

Raportti on rakennettu siten, että luvuissa 2–9 tulokset esitetään kysymyksittäin. Luvun alussa on kuvattu kysymyksen yhteen vedetty tulos ja kunkin luvun lopussa on kuvattu analyysissa käytettyjä ratkaisuja sekä mahdollisia vastauksiin vaikuttaneita tekijöitä. Luvussa 10 on vedetty yhteen kysymysten tuloksia, arvioitu menetelmällisiä ratkaisuja. Luvussa 11 on tehty johtopäätöksiä tuloksista ja esitetään lisäselvitystarpeita pidemmän aikajänteen muutosten suunnittelun perustaksi kuntoutusalan koulutusrakenteissa ja -tarjonnassa ja pohditaan tulevaisuuden näkymiä. Luvussa 12 esitetään tiivistetysti johtopäätösten pohjalta laaditut suositukset.

2 Kyselyyn vastaajat

Kysely lähetettiin samanaikaisesti kaikille 16 ammattikorkeakoululle, joilla on kuntoutusalan koulutusvastuita. Kysely suunnattiin ammattikorkeakoulujen koulutuksesta vastaaville vararehtoreille, jotka halutessaan delegoivat kyselyn edelleen eteenpäin. [\(Liite 3.\)](#)

Selvitystyön kiireellisyydestä johtuen vastausaikaa oli kaksi viikkoa ja delegoinnista johtuen osalle vastaajista vastausaika jäi lyhyeksi. Tämä tekijä on saattanut vaikuttaa siihen, miten kysymykseen on vastattu ja onko vastaukseen ehditty kerätä kaikki olennaiset tiedot. Korkeakouluille lähetettiin muistutus kyselyyn vastaamisesta, jotta saatiin kattava vastausjoukko.

Vastaaja-ammattikorkeakoulut ja niistä tässä raportissa käytetyt lyhenteet:

Ammattikorkeakoulu	Raportissa käytetty lyhenne
Arcada – Nylands svenska yh	Arcada
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	JAMK
Karelia-ammattikorkeakoulu	Karelia
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu	KyAMK
Lahden ammattikorkeakoulu	LAMK
Lapin ammattikorkeakoulu	Lapin AMK
Laurea-ammattikorkeakoulu	Laurea
Metropolia Ammattikorkeakoulu	Metropolia
Mikkelin ammattikorkeakoulu	MAMK
Oulun seudun ammattikorkeakoulu	OAMK
Saimaan ammattikorkeakoulu	Saimia
Satakunnan ammattikorkeakoulu	SAMK
Savonia-ammattikorkeakoulu	Savonia
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	SeAMK
Tampereen ammattikorkeakoulu	TAMK
Turun ammattikorkeakoulu	TurkuAMK

3 Kuvaus kuntoutusalan koulutuksesta

Kuntoutusalan koulutusta kuvattiin vuoden 2015 koulutusvastuiden, ammattikorkeakouluissa järjestettyjen täydennyskoulutusten, avoimessa korkeakoulussa tarjottujen ja suoritettujen opintojen kautta. Lisäksi kysyttiin suunnitteilla olevia erikoistumisopintoja sekä vuodelle 2016 suunniteltua kuntoutusalan opintojen kokonaissisäänottomäärää.

Tiedossa on, että koulutusvastuiden toteuttamisessa tulee tapahtumaan muutoksia vuoden 2016 aikana. Kokonaissisäänottomääriä ja koulutusvastuiden vertailua haittaa se, että koulutusvastuissa on kysytty vain vuoden 2015 tilanne, kokonaissisäänottomäärät koskevat vuoden 2016 tilannetta ja sisäänottomääristä ei pyydetty tutkintokohtaisia erittelyjä.

3.1 Kuntoutusalan koulutusvastuut

Vastausten perusteella 16 ammattikorkeakoululla on tällä hetkellä yhteensä 28 kuntoutusalan perustutkintoon ja viisi ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusvastuuta. Vuodelle 2016 suunniteltu kuntoutusalan opiskelijoiden sisäänottomäärä on koko maassa 1134 paikkaa.

Vuonna 2015 fysioterapian koulutusvastuu oli 15 ammattikorkeakoululla. Kuudella ammattikorkeakoululla on toimintaterapian koulutusvastuu ja neljällä on kuntoutuksen YAMK-koulutusvastuu. Kuntoutuksen ohjauksen ja jalkaterapian koulutusvastuu on kahdella ammattikorkeakoululla. Apuvälinetekniikan, osteopatian ja naprapatian koulutusvastuu on ainoastaan yhdellä ammattikorkeakoululla. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Kuntoutusalan koulutusvastuut vuonna 2015.

Kuntoutusalan tutkinto	Vuonna 2015 koulutusvastuulliset ammattikorkeakoulut
Apuvälinetekniikka	Metropolia
Fysioterapia	Arcada, JAMK, Karelia, LAMK, Lapin AMK, Laurea, Metropolia, MAMK, OAMK, Saimia, SAMK, Savonia, SeAMK, TAMK, TurkuAMK
Kuntoutuksen ohjaaja	JAMK, SAMK
Jalkaterapia	Metropolia, MAMK
Naprapatia	KyAMK
Osteopatia	Metropolia
Toimintaterapia	Arcada, JAMK, Metropolia OAMK, Savonia, TurkuAMK
Kuntoutus, ylempi AMK	Arcada, LAMK, Metropolia, SAMK, TurkuAMK

Yleisimmin ammattikorkeakouluilla on joko kolme tai kaksi koulutusvastuuta. Eniten kuntoutusalan koulutusvastuita on Metropolialla (6). Seitsemällä ammattikorkeakoululla on vain yksi kuntoutusalan koulutusvastuu (fysioterapia 6 ja naprapatia 1). (Taulukko 2.)

Kuntoutusalan opiskelijoiden vuodelle 2016 suunnitellun sisäänottomäärän perusteella ammattikorkeakoulut luokiteltiin kolmeen ryhmään. Vähintään 100 opiskelijan sisäänottomäärä oli neljässä ammattikorkeakoulussa: Metropoliasa, JAMK:ssa, MAMK:ssa ja TurkuAMK:ssa. Sisäänottomäärä asettui välille 99–50 kuudessa ammattikorkeakoulussa: Arcadassa, Kareliassa, LAMK:ssa, OAMK:ssa, Saimiassa ja SAMK:ssa. Alle 50 opiskelijan sisäänottomäärä oli kuudessa ammattikorkeakoulussa: KyAMK:ssa, Lapin AMK:ssa, Laureassa, Saimiassa, Savoniassa, SeAMK:ssa ja TAMK:ssa. Suurin sisäänottomäärä oli Metropoliasa (230 paikkaa) ja pienin oli KyAMK:ssa (26 paikkaa).

Taulukko 2. Kuntoutusalan koulutusvastuiden määrät vuonna 2015 ja suunnitellut sisäänottomäärät vuonna 2016.

Ammattikorkeakoulu	Perustutkinto- vastuiden määrä 2015	YAMK-koulutus- vastuiden määrä 2015	Suunniteltu sisäänotto- määrä 2016
Arcada	2	1	65
JAMK	3		120
Karelia	1		60
KyAMK	1		26
LAMK	1	1	50
Lapin AMK	1		40
Laurea	1		40
Metropolia	5	1	230
MAMK	2		100
OAMK	2		60
Saimia	1		60
SAMK	2	1	77
Savonia	2		40
SeAMK	1		30
TAMK	1		36
TurkuAMK	2	1	100

Koulutusvastuiden määrän ja sisäänottomäärän välillä oli suuria vaihteluita. Esimerkiksi vuonna 2015 MAMK:lla oli kaksi koulutusvastuuta ja vuonna 2016 sisäänottomäärä on 100 paikkaa, kun taas Arcadalla oli kolme koulutusvastuuta ja vuoden 2016 sisäänottomäärä on 65. Vaihtelueroja selittää jossain määrin esimerkiksi opiskelijoiden sisäänottojen intensiteettierot sekä koulutusvastuita koskevilla muutoksilla.

3.2 Suunnitteilla olevat erikoistumiskoulutukset

Yhdeksän ammattikorkeakoulua (Arcada, JAMK, Karelia, KyAMK, LAMK, Saimia, SAMK, Savonia ja TAMK) ilmoittivat noudattavansa Arenen SOTELIKA-verkostossa tehtyä linjausta, jonka mukaisesti ne ovat mukana vuonna 2016 tehtävässä erikoistumiskoulutustarpeiden kartoituksessa. Kartoitus on saanut rahoituksen OKM:stä. Kartoituksen pohjalta tehdään suunnitelma valtakunnallisista alan erikoistumiskoulutuksista.

SOTELIKA -linjauksen lisäksi ammattikorkeakoulut ilmoittivat suunnittelevansa kaikkiaan 14 erilaista erikoistumiskoulutusta, joista puolet (n=7) on monialaisia, ja neljä on suunniteltu toteutettavaksi yhteistyössä toisten ammattikorkeakoulujen kanssa. Kaikista suunnitelluista erikoistumiskoulutuksista neljä on selvästi yksialaista fysioterapian toteutusta, joista yksi on englanninkielinen. Erikoistumiskoulutusten laajuus vaihtelee 30–60 op. (Taulukko 3.)

Savonia oli mukana kuudessa erikoistumiskoulutuksen suunnitteluissa. Saimia on SOTELIKA -hankkeen lisäksi mukana kolmessa, Lapin AMK:ssa, Laureassa ja OAMK:ssa, ei ole kehitteillä erikoistumiskoulutuksia. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Kuntoutusalalla kehitteillä olevat erikoistumiskoulutukset ja niiden laajuudet.

Tällä hetkellä kuntoutusalalla kehitteillä olevat erikoistumiskoulutukset ja niiden laajuudet opintopisteinä	Ammattikorkeakoulu	Laajuus opintopisteinä
SOTELIKA-yhteistyö: erikoistumistarpeiden kartoitus	Arcada, JAMK, Karelia, KyAMK, LAMK, Saimia, SAMK, Savonia, TAMK	
Sosiaali- terveys- ja kuntoutusalan erikoistumiskoulutuksen kehittäminen työelämän osaamistarpeiden pohjalta	LAMK	30
Lasten ja nuorten kuntoutus – monialainen	Metropolia, Saimia, TAMK, TurkuAMK	30
Ikäosaaminen (moniammatillinen)	Savonia	30
Neurologisen potilaan moniammatilliset hoitoketjut	MAMK, Saimia, Savonia, SeAMK, TAMK	30
Monialainen haavanhoitokoulutuksen pilotointi	LAMK, Savonia, TAMK	30

Syöpäpotilaan moniammatillinen hoitoketju	TAMK	30–60
Tuki- ja liikuntaelimestön häiriöiden fysioterapia	Saimia, Savonia, TurkuAMK	30
Psykofyysisen fysioterapian erikoistumiskoulutus	Savonia	30
Päivystys- ja vastaanottotyön monialaiset erikoistumisopinnot	TAMK	30
Kotiinviävät palvelut / vaativa kotihoito	Savonia	30
Palvelurakenteen uudistus	TAMK	30–60
Käyttäjälähtöisen apuvälinepalvelun asiantuntija - teknologia hyödyksi sosiaali- ja terveysalalla	TAMK	30
Sport Business and Physiotherapy	TurkuAMK	30
Ei ole suunnitteilla	Lapin AMK, Laurea, OAMK	

Yllä oleva taulukko pohjaa nk. suopeaan tulkintaan, jonka mukaan oletuksena on, että kaikki vastaajat ovat ilmoittaneet vain kuntoutusalan erikoistumiskoulutuksia, vaikka erikoistumiskoulutuksen nimi antaa viitteitä laajemmasta sosiaali- ja terveysalan erikoistumiskoulutuksesta (katso esimerkiksi ikäosaaminen ja palvelurakenneuudistus).

3.3 Lukuvuonna 2014–2015 järjestetty täydennyskoulutus

Korkeakoulut nimesivät lukuvuonna 2014–2015 kuntoutusallalla järjestetyt täydennyskoulutukset ja niiden laajuudet. Järjestettyjen täydennyskoulutusten määrät vaihtelivat 0–24 koulutusta / ammattikorkeakoulu välillä ja järjestettyjen täydennyskoulutustan laajuudet vaihtelivat alle yhdestä opintopisteestä 30 opintopisteeseen. Määrällisesti eniten täydennyskoulutusta järjestettiin Metropoliasa. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Ammattikorkeakouluissa lukuvuonna 2014–2015 järjestettyjen täydennyskoulutusten määrät ja laajuudet.

Ammattikorkeakoulu	Vuonna 2015 järjestettyjen täydennyskoulutusten määrä/AMK	Täydennyskoulutusten laajuudet	
		Minimi	Maksimi
Arcada	5	15 op	25 op
JAMK	8	Alle 1 op	8 op

Karelia	9	Alle 1 op	30 op
KyAMK	0	0	0
LAMK	13	Alle 1 op	1,5 op
Lapin AMK	3	1 op	3 op
Laurea	2	1 op	3 op
Metropolia	24	Alle 1 op	30 op
MAMK	5	Alle 1 op	2 op
OAMK	5	Alle 1 op	3 op
Saimia	1	30 op	30 op
SAMK	7	3 op	10 op
Savonia	15	Alle 1 op	15 op
SeAMK	6	1 op	10 op
TAMK	4	3 op	10 op
TurkuAMK	12	Alle 1 op	30 op

Täydennyskoulutussisällöistä oli tunnistettavissa ensinnäkin selvästi yksialaisia, ammattiosaamisen laajentamiseen tai päteväyttämiseen tähtääviä koulutuksia (n=19), joita järjestetään runsaasti erilaisiin ammattikohtaisiin interventiomenetelmiin ja toimintakyvyn arviointimenetelmiin tai ne rajautuivat lääketieteellisten erikisalojen mukaan esimerkiksi *Neurologinen fysioterapia* tai työterveyshuoltoon esimerkiksi *Työterveyshuollon päteväyttävä koulutus fysioterapeuteille*. (Taulukko 5.)

Toiseksi oli tunnistettavissa selvästi monialaiseksi suunnattuja koulutuksia (n=17). Näitä olivat muun muassa Kelan edellyttämän asiakaslähtöisen tavoitteenasettelumenetelmän *GAS-menetelmäkoulutus*, jota järjestetään maanlaajuisesti 11 ammattikorkeakoulussa. Muita suosittuja monialaisia koulutuksia olivat Toimintakyvyn ja toimintarajoitteiden kansainväliseen luokitukseen (ICF) liittyvät koulutukset. Kolmanneksi eniten järjestettiin työterveyshuoltoon liittyviä täydennyskoulutuksia (n=8). (Taulukko 5.)

Alla olevasta taulukosta näkyy erilaisten koulutusten jakautuminen ammattikorkeakouluittain. Esimerkiksi Savoniassa järjestetään eniten diagnoosi- ja oirelähöistä täydennyskoulutusta ja LAMK järjestää eniten interventiomenetelmiin liittyvää täydennyskoulutusta. Vähiten täydennyskoulutusta tarjotaan näyttöön perustuvaan käytäntöön liittyen. Kuntoutuksen digitalisaatioon tai kuntoutusteknologiaan liittyvää koulutusta ei tarjottu lainkaan. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Lukuvuonna 2014–2015 kuntoutusalaalla järjestetty täydennyskoulutus.

Lukuvuonna 2014–2015 kuntoutusalaalla järjestetty täydennyskoulutus	Arcada	JAMK	Karelia	KVAMK	LAMK	Laurea	Metropolia	MAMK	Oulu	Saimia	SAMK	Savonia	SeAMK	TAMK	TurkuAMK	Täydennyskoulutusten järjestäminen eri ammatti- korkeakouluissa
Diagnoosi- tai oirelähtöinen kuntoutus			2		1	1	3	1				8	1		5	8
Interventiomentelmät	1	2			13	1	6				1	6				7
Arviointimenetelmät	1	3					4		1							4
GAS-menetelmäkoulutus		1	1		1	1	1	1		1		1	1	1	1	11
ICF		1					1	1			1	1			1	6
Työterveyshuolto	1		1		1							2		1	2	8
Ympäristö ja kulttuuri	1										1				1	3
Näyttöön perustuva käytäntö	1						1									2
Englannin kielinen			1				1							1		3
Muut			3		2		1			1	3		2	1	3	8

Täydennyskoulutusten nimien perusteella oli tunnistettavissa kahdenlaisia siltauskoulutuksia. Ensinnäkin kuntoutusalan ammattilaisille järjestettiin lääke- ja tai hoitoalan osaamiseen tähtäävää koulutusta, esimerkiksi *Lääkehoito fysio- ja toimintaterapiatyössä*. Toiseksi kuntoutusalan osaamiseen tähtäävää koulutusta järjestettiin hoitotyöntekijöille ja kotihoitoon, esimerkiksi *Kunnon hoitaja – iäkkäiden liikunnan ohjaus hoitajille työkaluna voima- ja tasapainoharjoittelu*. Täydennyskoulutusta järjestettiin myös räätälöidysti työelämän tarpeisiin. Esimerkkinä tästä on muun muassa ergonomiakoulutukset.

3.4 Lukuvuonna 2014–2015 tarjotut avoimen korkeakoulun opintojaksot ja vuonna 2014 suoritettut avoimen AMK:n opintopistemäärät

Lukuvuonna 2014–2015 tarjottiin kuntoutusalan avoimina opintoina kaikkiaan 2167 opintopistettä ja vuonna 2014 avoimessa korkeakoulussa suoritettiin kaikkiaan 5526 opintopistettä. Ammattikorkeakoulut luokiteltiin neljään ryhmään suoritettujen opintopisteiden perusteella. Ammattikorkeakoulujen välillä oli suuria eroja suoritetuissa opintopistemäärissä. Selkeimmin muista erottautui JAMK (1950 op). (Taulukko 6.)

Arcada tarjoaa sekä fysioterapian että toimintaterapian opintoja kokonaan myös avoimen korkeakoulun opintoina ja Kareliassa ja Saimiassa kaikki fysioterapian opinnot ovat myös avoimen tarjonnassa, erityisesti polkuopiskelijoille. OAMK:ssa ja TurkuAMK:ssa ovat ensimmäisen lukuvuoden opinnot fysioterapiasta ja toimintaterapiasta tarjolla avoimen opiskelijoille (OAMK:ssa työelämäharjoittelu ei kuulu avoimen tarjontaan) ja Lapin AMK, Laurea, SAMK ja SeAMK tarjoavat fysioterapian ensimmäisen lukuvuoden opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa, erityisesti polkuopiskelijoille. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Ammattikorkeakoulujen avoimen tarjonta 2014–2015 ja avoimessa vuonna 2014 suoritettut opintopisteet. (Ft = fysioterapia, Tt = toimintaterapia)

Suoritettujen opintopisteiden määrä	Ammattikorkeakoulu avoimessa suoritettut opintopisteet	Avoimen AMK:n tarjonta
Yli 1000 op	JAMK (1950 op)	29 opintojaksoa, 162 op
600 – 350 op	Savonia (596 op) Metropolia (472 op) MAMK (414 op) Arcada (375 op)	14 opintojaksoa, 79 op 25 opintojaksoa, 87 op 3 opintojaksoa, 30 op Ft+Tt kokonaan + 3 opintojaksoa, 460 op
350 – 100 op	TurkuAMK (296 op) OAMK (260 op) Lapin AMK (240 op) Saimia (238 op) Karelia (185 op) LAMK (183 op)	Ft+Tt 1. lv:n opinnot, 120 op Ft+Tt 1. lv:n opinnot + 2 opintojaksoa, 138 op Ft 1. lv:n opinnot, 60 op Ft kokonaan, 210 op Ft kokonaan, 210 op 24 opintojaksoa, 101 op
Alle 100 op	KyAMK (95 op) SAMK (80 op) TAMK (70 op) Laurea (61 op) SeAMK (11 op)	6 opintojaksoa, 45 op Ft 1. lv:n opinnot + 2 opintojaksoa, 70 op Ft 1. lv:n opinnot + 1, 65 op 12 opintojaksoa, 60 op Ft 1. lv:n opinnot + 3 opintojaksoa, 72 op

Sisällöllisesti avoimen tarjonta oli aineistolähtöisesti ryhmiteltävissä 15 ryhmään. Selkeästi monipuolisin ja määrällisesti laajin avoimen tarjonta oli JAMK:ssa. Laajimmin tarjottiin ammattispesifiin osaamiseen tähtääviä opintoja: 10 ammattikorkeakoulussa yhteensä 36 opintojaksoa. Toimintakykyyn liittyviä opintoja tarjottiin myös 10 ammattikorkeakoulussa, mutta huomattavasti vähemmän, yhteensä 21 opintojaksoa. Kuntoutuksen teknologiaan ja digitalisaatioon liittyi vain yksi opintojakso (JAMK) ja esimerkiksi e-healthistä ei ollut lainkaan tarjontaa. Englanninkielisiä avoimen AMK:n opintojaksoja oli tarjolla neljässä ammattikorkeakoulussa (JAMK, LAMK, MAMK ja TAMK) yhteensä 8 opintojaksoa. ([Liite 4](#) ja [liite 5.](#))

Avoimien AMK -opintojen määrälliseen tarkasteluun otettiin mukaan kaikki erilaiset opintojaksot. Jos samaa opintojaksoa oli tarjottu sekä 2014 että 2015, huomioitiin tämä opintojakso vain kerran.

4 Opetuksen suunnittelu kuntoutusalan koulutuksessa

Opetuksen suunnittelun ohjausta määriteltiin profiloinnin, suositusten ja työelämä-tarveselvitysten näyttöön perustuvan käytännön toteutumisen kautta. Lisäksi kuvattiin koulutuksen profiili ja kuntoutuksen painoalat.

4.1 Kuntoutusalan opetuksen suunnittelun ohjaus

Kuntoutusalan koulutuksen suunnittelua ohjaavat vahvasti kansalliset suositukset. Myös profilointi ohjaa suunnittelua ainakin kirjallisella tasolla kaikissa ammattikorkeakouluissa. Pääsääntöisesti myös työelämän tarveselvitys on tehty ja kansainväliset suositukset huomioitu suunnittelussa. (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Kuntoutusalan opetuksen suunnittelun perusta.

Ammattikorkeakoulu	Suunnittelun taustalla on profilointi	Suunnittelu perustuu kansallisiin suosituksiin	Suunnittelu perustuu kansainvälisiin suosituksiin	Suunnittelu perustuu työelämän tarveselvitykseen
Arcada	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä
JAMK	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
Karelia	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö
KyAMK	Toteutuu/ vahva näyttö	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
LAMK	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
Lapin AMK	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
Laurea	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö

	Suunnittelun taustalla on profilointi	Suunnittelu perustuu kansallisiin suosituksiin	Suunnittelu perustuu kansainvälisiin suosituksiin	Suunnittelu perustuu työelämän tarveselvitykseen
Metropolia	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
MAMK	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
OAMK	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä
Saimia	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö
SAMK	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Puheen tasolla/ ei näyttöä
Savonia	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
SeAMK	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Puheen tasolla/ ei näyttöä	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä
TAMK	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö
TurkuAMK	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö	Toteutuu/ vahva näyttö

Kuntoutusalan koulutusta ohjaavat tausta ja perusteet toteutuvat hyvin samansuuntaisesti. Ne eivät juurikaan tuo eroja ammattikorkeakoulujen välille.

4.2 Opetusta ohjaava profiili ja kuntoutusalan koulutuksen painoalat

Opetusta ohjaavassa profiloinnissa löytyy yhtäläisyyksiä terveyden ja hyvinvoinnin laadun sekä elinikäisen, luovan, uudistuvan oppimisen sekä yrittäjyyden teemoista. Yrittäjyys ilmeni opetusta ohjaavan profiilin lisäksi myös kuntoutusalan koulutusta ohjaavissa painoaloissa (3 ammattikorkeakoulussa). Kuntoutusalan koulutuksen yhdistävissä painoaloissa korostui terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja kehittäminen (9 ammattikorkeakoulussa), joista kahdessa kuvattiin kestäväää hyvinvointia. Palvelumuotoiluun ja

käyttäjälähtöisiin innovatiivisiin palveluihin liittyviä painoaloja oli seitsemässä ammattikorkeakoulussa. Yhteiskuntaan, alueellisuuteen, ympäristöön tai yhteisöön liittyviä painoaloja oli puolestaan kuudessa ammattikorkeakoulussa. Toimintakyky, moniammatillisuus sekä teknologia / digitalisaatio mainittiin viiden ammattikorkeakoulun painoaloissa. Kahdessa ammattikorkeakoulussa olivat asiakaslähtöisyys sekä osallisuus painoaloina kuntoutuksen koulutuksessa. Taulukkoon 8 on koottu ne painoalat, joita oli ammattikorkeakoulujen vastauksissa enemmän kuin yksi.

Taulukko 8. Kuntoutuksen koulutuksen painalojen määrät.

Kuntoutuksen koulutuksen painoalat	Ammattikorkeakoulujen määrä
Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen ja kehittäminen	9
Palvelumuotoilu, käyttäjälähtöiset innovatiiviset palvelut	7
Yhteiskunta, alueet, ympäristö, yhteisöt	6
Toimintakyky	5
Moniammatillisuus	5
Teknologia, digitalisaatio	5
Yrittäjyys	3
Kansainvälisyys	2
Osallisuus	2
Asiakaslähtöisyys	2

Ammattikorkeakouluista osa kuvasi vastauksissaan myös suunnitteilla olevia painoaloja, mutta niitä ei huomioitu analyysissä. Ammattikorkeakoulujen kaikista vastauksista ei voinut erottaa, mikä oli yhteistä ammattikorkeakoulun profiilia ja mikä erityistä kuntoutusalan koulutuksen painoalaa ja siksi ne yhdistettiin analyysissä kuntoutusalan koulutuksen painoalaksi.

Tarkasteltaessa profiilia ja painoaloja yhdessä niissä korostuu terveys ja hyvinvointi sekä yrittäjyys. Pedagogisina näkökulmina painoaloissa nostettiin esiin konstruktivisuus, innovatiivisuus, yhteiskehittely sekä uudet oppimisympäristöt ja digitalisaatio.

5 Opetuksen toteutus kuntoutusalan koulutuksessa

Opetuksen toteutuksessa tarkasteltiin kuntoutusalan koulutuksessa käytettyjä pedagogisia ratkaisuja, jotka pyydettiin kirjaamaan vastauksiin. Monialaisia ja -ammattillisia sekä verkko-opintoja kuvattiin määrinä. Lisäksi opetuksen toteutuksessa kysyttiin näyttöön perustuvaa yhteistä osaamista kuntoutusalalla.

5.1 Kuntoutusalan koulutuksessa käytettävät pedagogiset ratkaisut

Ammattikorkeakoulut vastasivat käyttävänsä pedagogisia ratkaisuja hyvin monipuolisesti ja suosivansa opetuksen toteutuksessa monimuoto-oppimista. Ilmiöperustaisia ratkaisuja – kuten Problem Based Learning, Learning by Doing, case-oppiminen, laboraatiot ja simulaatiot, kokemuksellinen oppiminen, Learning by Developing, tutkiva oppinen ja projektioppiminen – oli käytössä lähes kaikissa ammattikorkeakouluissa. Yksittäisiä toteutustapoja kuvattiin runsaasti. Näitä olivat mm. pajat, seminaarit, opintopiirit, pienryhmätyöskentely ja luennot. Oppimisympäristöön liittyvä ratkaisuja kuvattiin työelämän, palvelutoiminnan, innovaatio-toiminnan ja yrittäjyyden näkökulmista. Yhdessä oppimisessa painotettiin moni-ammattillisuutta, tiimioppimista ja yhteiskehittelyä. Verkko- ja digioppimiseen liitettiin sulautuva oppiminen. Joustavien / itsenäisten oppimispolkujen ratkaisuja olivat väyläopinnot ja AHOT-prosessit. Kansainvälisissä ratkaisuissa mainittiin erityisesti tutkimukset. Taulukossa 9 on kuvattu ammattikorkeakoulujen ilmoittamat pedagogiset ratkaisut teemoittain.

Vastausten mukaan kuntoutusalan koulutuksessa painottuu projektioppiminen, laboraatiot ja simulaatiot, työelämässä oppiminen ja palvelutoiminta oppimisympäristönä. Moniammatillinen toiminta, ongelman ratkaisu, innovaatiotoiminta, yrittäjyys, asiantuntija-luennot sekä verkko-oppiminen ovat myös käytössä useassa ammattikorkeakoulussa.

Taulukko 9. Pedagogisten ratkaisujen määrät ammattikorkeakouluittain.

Pedagoginen ratkaisu (määrä yhteensä)	Arcada	JAMK	Karelia	KYAMK	LAMK	Lapin AMK	Laurea	Metropolia	MAMK	OAMK	Saimia	SAMK	Savonia	SeAMK	TAMK	TurkuAMK
Ilmiöperustaiset ratkaisut (32)	3	1	3	1	1	3	2	3	3	3	4		2	2	1	
Moninaiset oppimisympäristöt (24)			3	2	4	1	1		2	3	1	3		2	1	1
Yksittäiset toteutustavat (14)			1	2	2	2			1	4			2			
Yhdessä oppiminen (13)		2			2		1	1	2	1	1		1	1	1	
Verkko- ja digiratkaisut (12)	1	1	2		1			1	1	1	1	2	1			
Joustavat / itsenäiset oppimispolut (4)		1			1	1				1						
Kansainvälisyys (3)				1	1					1						
YHTEENSÄ	4	5	9	7	12	7	4	5	9	14	7	5	6	5	3	1

Ammattikorkeakoulut tuottivat pedagogisten ratkaisujen lisäksi pedagogisia näkemyksiä ja periaatteita. Näitä olivat esimerkiksi joustavuus ja sujuvuus opinnoissa, aktiivisuus oppimisessa ja ydinasioihin keskittyminen. Näitä ei otettu analyysin mukaan.

Ammattikorkeakoulut vastasivat eri laajuisesti kysymykseen. Osa kuvasi hyvin tarkasti pedagogiset ratkaisut (14 kappaletta) ja osa koosti ratkaisut laajojen käsitteiden alle, kuten innovaatiot, moniammatillisuus tai kokemuksellinen oppiminen, jotka voivat toimintana olla hyvin moninaista. Tällöin pedagogisten ratkaisujen määrä oli pienimillään 1. Ratkaisuja oli yleisimmin kuvattu 5–10 välillä. Yhtäältä osa pedagogista ratkaisusta, kuten sulautuva oppiminen, pitää sisällään monia pedagogisia ratkaisuja (luokkahuone, virtuaaliympäristö, yhteisöllinen prosessi). Näitä ratkaisuja ei lähdetty avaamaan taulukkoon toistamiseen, vaan se liitettiin, ehkä hieman kapeastikin, verkko- ja digiratkaisujen yhteyteen.

Muutammat ammattikorkeakoulut olivat luoneet omia pedagogisia malleja (esim. Oulussa LAB-malli), joissa yhdisteltiin ratkaisuja. Nämä mallit puolestaan purettiin taulukkoon 9. Olettavasti osa taulukossa olevista pedagogista ratkaisusta, kuten joustavat oppimispolut, voivat olla käytössä pääsääntöisesti kaikissa ammattikorkeakouluissa. Tällaiset ratkaisut ovat voineet jäädä kuvaamatta, koska ne ovat esimerkiksi hyvin yleisiä kaikissa koulutuksissa, eivät ainoastaan kuntoutusalalla. Taulukko 9 kuvaa pedagogisia ratkaisuja, joita ammattikorkeakoulu haluaa korostaa, ei kaikenkattavasti heidän toteuttamiaan toimintatapoja.

5.2 Monialaisten ja -ammattillisten opintojen määrä kuntoutusalan tutkinnoissa

Monialaisten ja -ammattillisten opintojen määrä vaihteli suuresti (0–111 op) ammattikorkeakouluittain. (Taulukko 10.) Seitsemällä ammattikorkeakoululla oli alle 20 op:n monialaisia tai -ammattillisia opintoja, kolmella ammattikorkeakoululla oli 20–40 opintopistettä, kolmella ammattikorkeakoululla oli 40–60 opintopistettä ja kolmella ammattikorkeakoululla oli 60–111 opintopistettä monialaisia tai -ammattillisia opintoja. Kuntoutuksen ylempi AMK -tutkinto (90 op) on moniammatillinen opiskelijaryhmä jo lähtökohtaisesti.

Taulukko 10. Monialaisten ja -ammattillisten opintojen opintopisteet tutkinnoittain ammattikorkeakouluissa.

Ammattikorkeakoulu	Monialaisesti ja moniammatillisesti toteutettavien opintojen määrä tutkinnoittain	op
Arcada	Fysioterapia Ergoterapi	50 50
JAMK	Fysioterapia Toimintaterapia Kuntoutuksen ohjaus	111 111 111
Karelia	Fysioterapeutti	43,5–49,5
KyAMK	Ei ole	
LAMK	Fysioterapia Kuntoutus ylempi AMK	15 90
Lapin AMK	Fysioterapia	20
Laurea	Fysioterapia	15
Metropolia	Fysioterapia Osteopatia Apuvälinetekniikka Jalkaterapia Toimintaterapia Kuntoutus ylempi AMK	40 37 45 45 45 90
MAMK	Fysioterapia Jalkaterapia	30–32
OAMK	Fysioterapia Toimintaterapia	78 78
Saimia	Fysioterapeutti	26
SAMK	Fysioterapia Kuntoutuksen ohjaaja Kuntoutus ylempi AMK	5–25

Savonia	Fysioterapia Toimintaterapia	15
SeAMK	Fysioterapia	28
TAMK	Fysioterapia	3
TurkuAMK	Fysioterapia Toimintaterapia Kuntoutus ylempi AMK	60 60 90

Tuloksiin hyväksyttiin mukaan ne tutkinnot, jotka ammattikorkeakoulu oli ilmoittanut kuntoutusalan koulutusvastuukseen. Taulukossa 10 on kunkin ammattikorkeakoulun ne tutkinnot, joilla oli ilmoitettu olevan monialaisia opintoja.

Ammattikorkeakoulut kuvasivat koulutuksen loppuvaiheessa olevia suuntautumisopintoja (62 op), yliopiston kanssa yhteistyössä tehtyjä opintoja (5 op), vapaasti valittavia opintojaksoja (3–7 op), täydentäviä opintoja (5–60 op), väyläopintoja (15–45 op) sekä kesäopintoja (3–15 op), jotka on mahdollista toteuttaa monialaisesti ja -ammattillisesti. Lisäksi ammattikorkeakoulut kuvasivat vastauksissaan myös tulevia sosiaali- ja terveysalan yhteisiä opintoja (5–20 op) sekä opintojaksoja eri alojen tutkinnoissa, joissa kuntoutusalan opettajat opettavat. Edellä kuvattuja ei ole otettu taulukkoon 10 mukaan.

5.3 Verkko-opintojen määrä kuntoutusalan tutkinnoissa

Verkko-opintojen määrä vaihteli paljon ammattikorkeakouluittain ja tutkinnoittain. (Taulukko 11). Vaihteluväli oli jopa 5–150 opintopistettä. Pääsääntöisesti yhdessä tutkinnoissa on verkko-opintoja 20–40 opintopistettä. JAMK:ssa ja MAMK:ssa on yli 100 opintopistettä verkko-opintoja tutkinnoissa. Puolestaan Lapin AMK:ssa ja TAMK:ssa alle 10 opintopistettä.

Taulukko 11. Verkko-opintojen opintopisteet tutkinnoittain ammattikorkeakouluissa.

Ammattikorkeakoulu	Kuntoutusalan verkko-opintojen määrä tutkinnoittain opintopisteinä	Opintopisteet
Arcada	Fysioterapi & ergoterapi hyh	10 30
JAMK	Fysioterapia Toimintaterapia Kuntoutuksen ohjaaja	100 130 150
Karelia	Fysioterapia	20,5
KyAMK	Naprapatia	42–48

LAMK	Fysioterapia Kuntoutus ylempi AMK	36 10
Lapin AMK	Fysioterapia	5
Laurea	Fysioterapia	30
Metropolia	Fysioterapia: Osteopatia Apuvälinetekniikka Jalkaterapia Toimintaterapia Kuntoutus ylempi AMK	35 23 35 35 38 30
MAMK	Fysioterapia Jalkaterapia	153 419 (virhe?)
OAMK	Kaikissa opintojaksoissa osa	
Saimia	Kaikissa opintojaksoissa osa	
SAMK	Fysioterapia Kuntoutuksen ohjaaja Kuntoutus ylempi AMK	10–15 25 30
Savonia	Fysioterapia Toimintaterapia	50 20
SeAMK	Ei selvinnyt kyselyn aikataulun puitteissa	
TAMK	Fysioterapia op	6
TurkuAMK	Kaikissa opintojaksoissa osa	

Tuloksiin hyväksyttiin mukaan ne tutkinnot, jotka ammattikorkeakoulu oli ilmoittanut kuntoutusalan koulutusvastuukseen. Osa ammattikorkeakouluista ei vastannut kysymykseen opintopisteinä, vaan totesi sen olevan vaikeaa. Tämän kuvattiin johtuvan siitä, että opintojaksot ovat verkossa Moodle -alustalla. Tällöin osa materiaaleista, oppimistehtävistä, keskustelusta, ohjauksesta ja suorituksista on verkossa. Käytössä on myös digitaalisia ratkaisuja ja simulaatioympäristöä. Sulautuvassa oppimisessä verkko-opintojen opintopistemäärien arvioiminen on hankalaa.

5.4 Näyttöön perustuva kuntoutusalan yhteinen osaaminen

Kaikilla ammattikorkeakouluilla on näyttöä asiakasymmärrykseen, toimintakykyyn ja kuntoutusprosessiin liittyvästä yhteisestä osaamisesta kuntoutusallalla. Lisäksi kukin ammattikorkeakoulu omaa näyttöä alan ja ammatin menetelmistä. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Kuntoutusalan yhteisen osaamisen näyttö ammattikorkeakouluissa.

Ammattikorkeakoulu (näytön kohteiden määrä)	Asiakas- yymmäärä	Toimintakyky	Yhteistoiminta	Kuntoutus- prosessit	Teknologia	Apuvälineet	Alan ja ammatin menetelmät	Tuloksellisuus	Palvelu- järjestelmät	Kulttuuri ja yhteiskunta	Tutkimus ja kehittäminen	Johtaminen
Arcada (11)	On	On	On	On	On	Ei ole	On	On	On	On	On	On
JAMK (12)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On
Karelia (11)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	Ei ole	On	On
KyAMK (8)	On	On	Ei ole	On	On	Ei ole	On	On	On	Ei ole	On	Ei ole
LAMK (12)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On
Lapin AMK (8)	On	On	Ei ole	On	On	On	On	On	Ei ole	On	Ei ole	Ei ole
Laurea (11)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	Ei ole
Metropolia (12)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On
MAMK (9)	On	On	On	On	Ei ole	Ei ole	On	On	On	Ei ole	On	Ei ole
OAMK (12)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On
Saimia (11)	On	On	On	On	On	Ei ole	On	On	On	On	On	On
SAMK (10)	On	On	Ei ole	On	On	On	On	On	On	Ei ole	On	On
Savonia (10)	On	On	On	On	On	Ei ole	On	Ei ole	On	On	On	On
SeAMK (10)	On	On	On	On	On	On	On	Ei ole	On	On	On	Ei ole
TAMK (12)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On
TurkuAMK (12)	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On	On
YHTEENSÄ	16	16	13	16	15	12	16	14	15	12	15	11

Ammattikorkeakouluilla on pääsääntöisesti erittäin laajasti näyttöä kuntoutusalan koulutuksen yhteisestä osaamisesta (13 ammattikorkeakoulua ilmoitti yli 10 näytön kohdetta 12 kohteesta). Johtaminen, kulttuuri- ja yhteiskunta sekä apuvälineet olivat kolme kuntoutusalan yhteisen osaamisen kohdetta, joissa oli eniten näyttöön perustuvaa osaamisen vajetta.

6 Tutkimus- ja kehittämistoiminta kuntoutusalalla

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa tarkasteltiin kansallisten ja kansainvälisten hankkeiden ulkopuolisen rahoituksen ja kehittämisen aihealuiden näkökulmista. Lisäksi kysyttiin julkaisujen määriä.

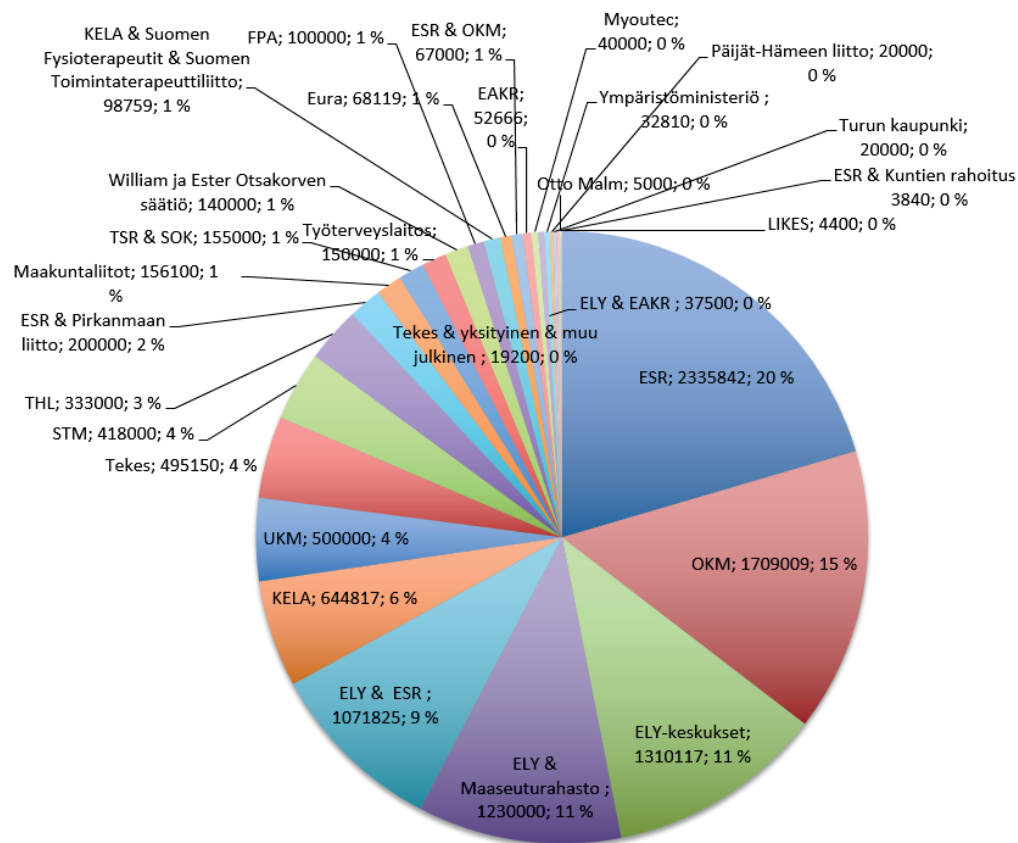
6.1 Kuntoutusalan tutkimus- ja kehittämishankkeiden ulkopuoliset rahoittajat

Ammattikorkeakoulut ilmoittivat vuoden 2014 ja 2015 kansainväliset ja kansalliset kuntoutusalan tutkimus- ja kehittämistoimintaan saadut ulkopuoliset hankerahoitukset. Pääpaino on selvästi kansallisissa tutkimus- ja kehittämishankkeissa.

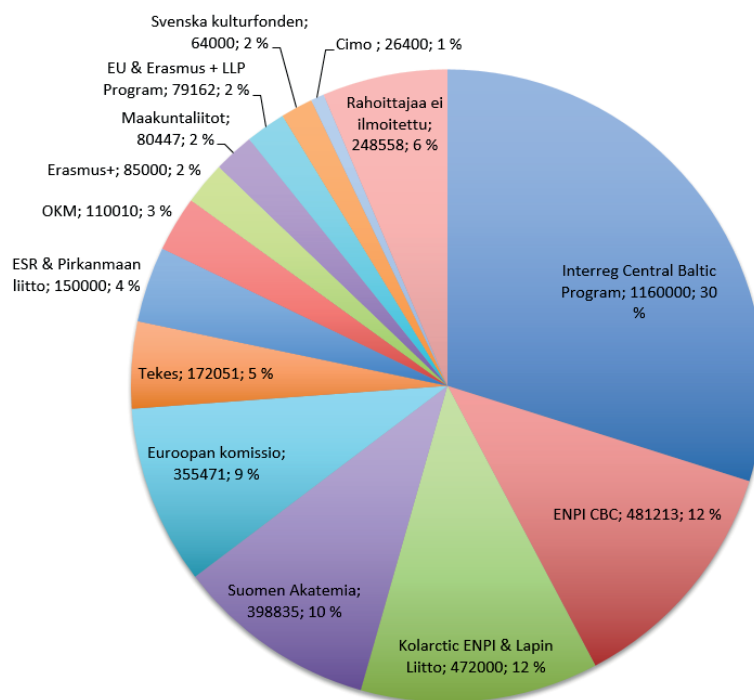
Ilmoitetuista hankkeista osa on ollut monialaisia. Ammattikorkeakoulut ovat ilmoittaneet rahoitussummat eri tavoin: joissakin tapauksissa on ilmoitettu vain kuntoutusalan rahoitusosuus ja toisissa tapauksissa on ilmoitettu vain hankkeen kokonaisrahoitus. Tästä syystä ilmoitetut summat ja hankkeet eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Vastauksista voidaan kuitenkin poimia tärkeimmät rahoittajatahot (Ks. [Kuviot 1 ja 2.](#)), tunnistaa sisällölliset aihealueet, joiden tutkimus- ja kehittämistoiminnassa kuntoutusala on mukana. (Ks. jäljempänä [Taulukko 13](#)).

Yhdeksällä ammattikorkeakoululla oli kansainvälistä kuntoutusalan hanketoimintaa lukuvuonna 2014–2015. Kansainvälistä hanketoimintaa rahoitettiin lukuvuonna 2014–2015 kaikkiaan lähes 4 M€:lla ja kansallista hanketoimintaa reilulla 11,4 M€:lla. Kuvioissa 1 ja 2 näkyvät sekä kansallisten että kansainvälisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittajat.

Kuvio 1. Kansallisten TKI-hankkeiden rahoittajat ja rahoituksen suuruus euroina.

Kuvio 2. Kansainvälisten TKI-hankkeiden rahoittajat ja rahoituksen suuruus euroina.

Yli miljoonalla eurolla ammattikorkeakoulujen hanketoimintaa ovat rahoittaneet Interreg Central Baltic Program, Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM), ELY-keskukset ja Maaseuturahastot. Ammattikorkeakoulujen kuntoutusalojen hankkeiden rahoituksesta suuntautuu lähes 43 % (n. 6,5 M€) alueelliseen tutkimus- ja kehittämis-toimintaan.

Yksi ammattikorkeakoulu ei ilmoittanut hankerahoituksen määrää ja yksi ammattikorkeakoulu ei ilmoittanut hankkeittensa rahoittajatahoa. Nämä tekijät heikentävät jossain määrin tulosten luotettavuutta.

6.2 Tutkimus- ja kehittämisaihealueet sekä julkaisujen määrä kuntoutusalan hankkeissa vuonna 2014

Tutkimuksen ja kehittämisen aiheet kohdistuivat selvästi teknologiaan ja digitalisaation kuntoutusalalla (12 ammattikorkeakoulua). Toimintakykyyn kohdistuvaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa oli kuudessa ammattikorkeakoulussa. Osallisuus, palvelujen kehittäminen, esteettömyys, ikääntyminen sekä työllistymiseen ja työhyvinvointi olivat tutkimus- ja kehittämisteemana neljässä ammattikorkeakoulussa. Asiakaslähtöisyys ja yrittäjyys olivat tutkimus- ja kehittämisteemana kolmessa ammattikorkeakoulussa. Liiketoiminta ja näyttöön perustuvat käytännöt mainittiin aiheena kahdessa ammattikorkeakoulussa. Kaikki tutkimus- ja kehittämisaihelueet ammattikorkeakouluittain ovat taulukossa 13.

Taulukko 13. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan aiheet.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan aiheet	AMKien määrä
Teknologia ja digitalisaatio	12
Toimintakyky	6
Osallisuus	4
Esteettömyys	4
Palvelujen kehittäminen	4
Ikääntyminen	4
Työllistyminen ja työhyvinvointi	4
Asiakaslähtöisyys	3
Yrittäjyys	3
Liiketoiminta	2
Näyttöön perustuvat käytännöt	2

OKM:n tiedonkeruussa hyväksytyjen kotimaisten julkaisujen määrä vuonna 2014 vaihteli paljon ammattikorkeakouluittain (vaihteluväli 0–40). Samoin OKM:n tiedonkeruussa hyväksytyjen kansainvälisten julkaisujen määrä vuonna 2014 vaihteli suuresti (vaihteluväli 0–20). (Taulukko 14).

Taulukko 14. Tutkimus- ja kehittämisaiheet ja julkaisujen määrät ammattikorkeakouluittain.

Ammattikorkeakoulu (aiheiden määrä)	Tutkimus- ja kehittämisaihealueet kuntoutusalan hankkeissa (5 tärkeintä)	Kotimaiset julkaisut	Kansain- väliset julkaisut
Arcada (1)	serviceutveckling	6	12
JAMK (5)	digitaaliset ratkaisut ja mobiliivusteiset menetelmät kuntoutuksessa, gerontologisen monialaisen kuntoutuksen kehittäminen, icf-luokitus ja toimintakyvyn tukeminen, työllisyyden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy, perheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen 24h- yhteiskunnassa	28	7
Karelia (4)	ikäosaaminen, esteettömyys ja siihen liittyvä teknologia ja asumisen ratkaisut, väestön toimintakykyä tukevien palvelujen ja palvelurakenteiden kehittäminen, icf (international classification of functioning and health)	26	6
KyAMK		0	0
LAMK (5)	kuntoutuksen uudet palvelu- innovaatiot, digitaalisten hyvin- vointipalveluiden kehittäminen, kuntoutusalan yrittäjyys, terveys- liikunta ja luonto hyvinvoinnin lähteenä, esteettömät ja itsenäistä toimintaa tukevat kuntoutuspalvelut	16	7

Lapin AMK (3)	Hyvinvointiteknologia, esteettömyys ja saavutettavuus (matkailussa), hyvinvoinnin edistäminen pohjoisissa ammateissa toimivilla	7	1
Laurea (5)	Hyvinvointiteknologia, kuntoutuspalvelujen digitalisoituminen, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin arviointi ja edistäminen, kuntoutujan ohjaaminen ja valmentaminen, innovatiiviset liiketoimintamallit	4	1
Metropolia (5)	Lapsen osallisuus kuntoutukseen, työelämävalmiudet ja työllistymisen edellytysten vahvistaminen, ympäristön hallinta, näyttöön perustuvat toimintatavat, hyvinvointialan yrittäjyys	18	4
MAMK (3)	Aivoverenkiertohäiriöön sairastuneiden kuntoutus, kuntoutujan osallisuus, jalkaterveyden edistäminen	16	0
OAMK (4)	Asiakaslähtöisten kuntoutuspalvelujen kehittäminen, Toimintakyvyn arviointiin liittyvä tutkimus- ja kehittämistyö, monialaisten oppimisprosessien ja projektiosaamisen kehittäminen, uusien oppimisympäristöjen kehittäminen ja digitaalisuuden hyödyntäminen kuntoutusalan koulutuksessa ja työelämäyhteistyössä	5	2
Saimia (4)	Asiakaslähtöisyyttä ja tehokkuutta terveyspalveluihin, palveluliiketoiminnan kansainvälistäminen, teknologiainnovaatioista liiketoimintaa biomekaaniset mittausmenetelmät, työ- ja toimintakyvyn mittaaminen ja arviointi	13	1

SAMK (5)	Esteettömyys ja saavutettavuus, uudet teknologiset ratkaisut, sosiaali- ja terveysalan yhteistyö ja kehittäminen - näyttöön perustuva tieto, kehotietoisuus - psykososiaalinen ja psykofyysinen ohjaus, asiakaslähtöisyys	30	7
Savonia (5)	Pelillisuus kuntoutuksessa (digitalisaatio), toimintakykytraineri, kotikuntoutus, iäkkäiden ihmisten terveyden edistäminen, monitoimijuudesta työhyvinvointia ja tuottavuutta SOTE-muutokseen - ILMI hanke	3	0
SeAMK (2)	Muistisairaiden tukeminen ja kuntoutus, teknologian hyödyntäminen	7	0
TAMK (4)	Ikääntyneiden toimintakyky ja erityisesti kotona selviytyminen, erityisryhmien toimintakyky, henkinen kuntoutus harrastusmahdollisuuksia kehittämällä, hyvinvointiteknologia - teknologiset ratkaisut toimintakyvyn tukemisessa	15	1
TurkuAMK (5)	Health Promotion, Social Inclusion, Social and Health Care systems, Digitalization, Art and Well-being	40	20

Osa ammattikorkeakouluista oli täsmentänyt vastauksiaan siten, että hankkeiden aihealueet eivät ole vain kuntoutusalan hankkeita, vaan kuntoutusala on osa monialaista hanketoimintaa ammattikorkeakoulussa. Nämä vastaukset ovat mukana taulukossa. Tämä on yksi syy, mistä johtuu julkaisujen määrien suuret erot eli osa ammattikorkeakouluista on voinut ilmoittaa tässä kohtaa monialaisten hankkeiden julkaisut myös mukaan. Aiempia hankkeita ei otettu mukaan analyysiin.

7 Yhteistyö toimintaympäristön kanssa

Yhteistyötä toimintaympäristön kanssa määriteltiin työelämän ja kansainvälisten kumppanuuksien sekä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa yhdessä toteutetun koulutuksen kautta. Yhteistyötä kuvattiin myös palveluliiketoiminnan ja koulutusviennin voluumeina sekä opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuksina.

7.1 Yhteistyö työelämän kanssa ja kansainväliset kumppanuudet

Kaikki ammattikorkeakoulut nimesivät työelämän yhteistyökumppaneiksi alueensa kaupunkeja. Lähes kaikilla oli työelämän yhteistyötahona myös yksityisiä yrityksiä, kuntoutuslaitoksia- tai keskuksia (15 ammattikorkeakoulua) sekä sairaanhoitopiiri, yliopistolaiset sairaalat (14 ammattikorkeakoulua). Järjestöt ja säätiöt mainittiin yhteistyötahona kahdeksan ammattikorkeakoulun vastauksissa. Muut korkeakoulut ja opistot olivat seitsemän ammattikorkeakoulun yhteistyötahoja. Alueella toimivia kuntoutuksen kehittämiskeskuksia mainittiin neljän ammattikorkeakoulun vastauksissa. Täysin samoja työelämän yhteistyökumppaneita olivat valtakunnallisesti toimivat Respecta (4 ammattikorkeakoulua), VAU (Suomen vammaisurheilu- ja liikunta ry) (4 ammattikorkeakoulua), HUS (3 ammattikorkeakoulua), Valteri-kouluista Ruskis (2 ammattikorkeakoulua) ja THL (2 ammattikorkeakoulua) sekä pääkaupunkiseudun kaupungeista Espoo (2 ammattikorkeakoulua) ja Vantaa (2 ammattikorkeakoulua).

([Liite 6.](#))

Ammattikorkeakoulut olivat kommentoineet vastauksissaan, että työelämän yhteistyökumppaneiden määrä on niin suuri, että kyselyyn oli vaikea vastata 10 tärkeintä. Osa ammattikorkeakouluista olikin niputtanut työelämän yhteistyökumppanit yhteen kuvaamalla ne tahoittain esim. ”yksityiset yritykset” tai ”eri kuntoutusjärjestöt”. Osa vastaajista oli puolestaan vastannut yli 10 yhteistyötahoa, ja niiden kohdalla otettiin huomioon kymmenen ensimmäistä.

Tarkasteluun otettiin mukaan 41 ilmoitettua kansainvälistä strategista kumppania, joista valtaosa sijoittui Eurooppaan. Kahdeksan kumppania paikantuu Euroopan ulkopuolelle lähes kaikkiin muihin maanosiin (ei Australia). Lähes kaikki kansainväliset strategiset kumppanit ovat koulutusorganisaatioita. Poikkeuksena on Haapsalun neurologinen kuntoutuslaitos Virossa. ([Liite 7.](#))

Useammalle ammattikorkeakoululle strategisena kumppanina toimivat Virossa Tarton yliopisto, Belgiassa Gent University, Artevelde Hogeschool, University of Hasselt ja Sloveniassa University of Ljubljana. ([Liite 6.](#))

Kansainvälisiksi strategisiksi kumppaneiksi huomioitiin vain organisaatiot (ei yksittäisiä henkilöitä, verkostoja tai kaupunkien nimiä). Yli kymmenen partnerin listauksista jätettiin pyydetyn maksimimäärän ylittäneet kumppanit pois.

7.2 Ammattikorkeakoulujen välinen kuntoutusalan koulutuksen toteutus

Ammattikorkeakouluilla oli yhteistä kuntoutusalan koulutuksen toteutusta pääsääntöisesti kahden tai kolmen muun suomalaisen ammattikorkeakoulun kanssa. Viidellä ammattikorkeakoululla ei ollut yhteistä koulutuksen toteutusta. Kahdella ammattikorkeakoululla oli yhteistä koulutuksen toteutusta yliopiston kanssa. (Taulukko 15.)

Kansainvälisesti kuntoutusalan koulutuksen yhteistoteutus korkeakoulujen välillä vaihteli paljon. Yhdellä ammattikorkeakoululla oli yli 10 partnerin kanssa yhteistä koulutuksen toteutusta ja osalla ei lainkaan (7 AMKia). Kahdella ammattikorkeakoululla oli yhteistoteutusta Glasgow Caledonia Universityn kanssa. (Taulukko 15.)

Taulukko 15. Kuntoutusalan koulutuksen yhteinen toteutus kansallisesti ja kansainvälisesti.

Ammatti- korkeakoulu	Kuntoutusalan koulutuksen toteutus Suomessa	Kuntoutusalan koulutuksen toteutus kansainvälisesti
Arcada	SAMK, Metropolia, TurkuAMK	-
JAMK	TAMK, Savonia, Jyväskylän yliopisto	University of Northampton Taipei National University Uclan Hogeschool Utrecht
Karelia	Saimia, MAMK:n Savonlinnan kampus	TEI of Western Greece, Petroskoin valtiollinen yliopisto
KyAMK	-	-
LAMK	Laurea, Hämeen ammattikorkeakoulu	Avans UAS Saxion UAS Charles University University of Olomouc University of Pécs University College Lillebelt University of Malta Escola Superior de Saude do Alcoitao Universidad Autonoma de Barcelona Uskudar University Glasgow Caledonian University <i>Erasmus Intensiivikurssit Avans, Netherlands, Charles University, Czech republic, Estoril, Portugal</i>
Lapin AMK	-	-
Laurea	-	Tallinnan yliopisto

Metropolia	MAMK, Arcada	Artevelde University Han University Seton Hall University MGH Boston Metropolitan Kööpenhamina Glasgow Caledonia University Skandinaviska Osteopathöskolan Salford University Karolinska Institutet
MAMK	Karelia, Metropolia	-
OAMK	-	-
Saimia	Karelia	University of Salford
SAMK	TurkuAMK	-
Savonia	-	-
SeAMK	-	Uppsalan yliopisto
TAMK	JAMK, SeAMK, Tampereen teknillinen yliopisto, Tampereen yliopiston lääketieteen laitos	Oslo and Akershus University College
TurkuAMK	SAMK	Hogeschool Antwerpen

Analyysiin ei otettu mukaan ammattikorkeakoulujen ilmoittamia menneitä tai suunnitteilla olevia kuntoutusalan koulutuksen yhteisiä toteutuksia. Mukaan otettiin vain ilmoitetut yhteistyökorkeakoulut. Pelkkä verkostoihin osallistuminen ja verkostoon kuuluvien kaupunkien luettelot (kuten European Network for Physiotherapy Higher Education tai Nordplus - verkostoyhteistyö) rajattiin myös pois, koska niiden ei katsottu olevan koulutuksen toteutusta yhdessä toisen korkeakoulun kanssa.

Ammattikorkeakoulujen ilmottamat kotimaiset yhteistyökorkeakoulut, joiden kanssa toteutetaan kuntoutusalan koulutusta, eivät täsmänneet keskenään. Tämä johtunee siitä, että ammattikorkeakoulut ovat ymmärtäneet ilmaisun ”koulutuksen toteutus yhdessä” eri tavoin. Osa vastaajista on voinut ymmärtää ilmaisun niin, että siihen kuuluvat yhteiset verkostot ja valtakunnalliset opetukseen integroidut hankkeet, kun taas osa ei ole laskenut niitä mukaan lainkaan. (Taulukko 15)

7.3 Kuntoutusalan palveluliiketoiminta ja koulutusvienti vuonna 2014

Ammattikorkeakoulujen keskeisiä tuotteita palveluliiketoiminnassa oli kuvattu kahdella tavalla: toisaalta kuntoutusalan aiheiden mukaan ja toisaalta toimintana. Keskeisiä toimintamuotoja olivat täydennys- ja tilauskoulutus, konsultaatio ja asiantuntijapalvelut, toiminnan kehittäminen ja projektit, asiakaspalvelu kuntoutujille, tilavuokrat sekä tapahtumien järjestäminen. Asiakaspalvelun keskeisiä tuotteita olivat toimintakyvyn mittaaminen ja arviointi ja klinikkatoiminta (4 ammattikorkeakoulussa), ohjattu ryhmätoiminta (4 ammattikorkeakoulussa), yksilöllinen terapia ja ohjelmat (3 ammattikorkeakoulussa), hieronta (2 ammattikorkeakoulussa) sekä tapahtumien ja tapahtumapäivien järjestäminen (3 ammattikorkeakoulussa). ([Liite 8.](#))

Kuntoutusalan koulutuksen yleisin sisältö palveluliiketoiminnassa oli GAS-menetelmän täydennyskoulutus (7 ammattikorkeakoulussa). Työhyvinvointiin liittyvää koulutusta järjestettiin neljässä ammattikorkeakoulussa. ICF -luokitusta ja neurologiseen kuntoutukseen liittyvää koulutusta oli kolmessa ammattikorkeakoulussa. Fysioterapian tehtävien siirtoon ja suoravastaanottoon liittyvää koulutusta tarjottiin kahdessa ammattikorkeakoulussa.

Kuntoutusalan koulutusviennin osalta kuvattiin tämänhetkistä vaihetta, vientikohdemaita sekä nimettiin mahdollisia tuotteita. Viidessä ammattikorkeakoulussa on tehty koulutusvientiin tähtääviä tekoja. Tällä hetkellä kuntoutusalan koulutusviennissä ollaan lähinnä suunnittelu- ja käynnistysvaiheessa: alustavaa suunnittelua (1), aloitteita (1), neuvottelut käynnissä (1), tarjoukset tehty (1) ja toteutunut kauppa (1). Mahdollisina vientikohdemaina mainittiin Baltian maat, Kazakstan, Kiina, Romania, Saudi-Arabia, Venäjä ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat. Koulutusvientiin tarjottavana osaamisena mainittiin kuntoutusalan koulutusohjelmien kansainvälinen arviointi, kuntoutusalan koulutuksen ja opetussuunnitelmien kehittämisen asiantuntijapalvelut, kansainvälisten näyttötutkintojen arviointipalvelu, erilaiset erikoistumisopinnot (kuten gerontologinen kuntoutus tai tuki- ja liikuntaelämäntöön häiriöt), maksulliset opiskelijoiden vaihto-ohjelmat, ohjaajakoulutus ja mentorointikoulutus.

Ammattikorkeakouluista osa ilmoitti palveluliiketoimintansa volyymin euron tarkkuudella, osa noin-muodossa ja osa ei ilmoittanut volyymia lainkaan. (Taulukko 16.) Ammattikorkeakoulut, jotka eivät ilmoittaneet volyymia, kommentoivat, että kuntoutusala ei ole eriteltävissä koko palveluliiketoiminnan volyymista tai toiminta on integroitu opetukseen ja rahaliikenne on kustannukset kattavaa. Koulutusviennin volyymia oli ainoastaan Metropolialla (5000 €).

Taulukko 16. Palveluliiketoiminnan volyymi ammattikorkeakouluissa.

Volyyymi euroina	Ammattikorkeakoulut
alle 20 000	KyAMK, MAMK, Arcada, Laurea
20 000 – 40 000	SAMK, TurkuAMK, Savonia
80 000 – 100 000	TAMK, Saimia
120 000 – 140 000	JAMK, Karelia
n. 200 000	LAMK
n. 300 000	Metropolia

*OAMK, Lapin AMK ja SeAMK eivät ilmoittaneet euroina volyymiaan.

7.4 Opiskelijoiden ja henkilökunnan kansainvälinen liikkuvuus vuonna 2014

Kansainvälistä liikkuvuutta selvitettiin opiskelijoiden ja henkilökunnan kansainvälisen vaihdon avulla. Vaihtoon lähtevien opiskelijoiden määrän vaihteluväli ammattikorkeakouluittain oli 3–33 opiskelijaa vuonna 2014 ja tulevien osalta 0–32 opiskelijaa vuonna 2014. Selvästi vilkkainta vuonna 2014 opiskelija- ja henkilökuntavaihto oli SeAMK:ssa, jossa vaihtoon tuli 32 opiskelijaa, vaihtoon lähti 33 opiskelijaa ja vaihtoon tuli 41 henkilökuntaan kuuluvaa henkilöä. Metropolian henkilökuntaa lähti runsaimmin vaihtoon eli 32 henkilöä. (Taulukko 17.)

Taulukko 17. Kuntoutusalan opiskelijoiden ja henkilökunnan kansainvälinen vaihto 2014.

Ammatti- korkeakoulu	Vaihtoon tulevien opiskelijoi- den määrä	Vaihtoon lähtevien opiskelijoi- den määrä	Vaihtoon tulevan henkilö- kunnan määrä	Vaihtoon lähtevän henkilö- kunnan määrä	Yhteensä
Arcada	8	7	10	6	31
JAMK	15	13	10	23	61
Karelia	5	7	3	7	22
KyAMK	0	3	4	2	9
LAMK	6	13	4	12	35
Lapin AMK	10	7	11	6	34
Laurea	1	4	2	4	11
Metropolia	13	15	11	32	71
MAMK	5	20	2	4	31
OAMK	23	9	5	5	42
Saimia	7	8	2	1	18
SAMK	20	20	4	4	48
Savonia	7	7	0	5	19
SeAMK	32	33	41	16	122
TAMK	14	16	6	13	49
TurkuAMK	12	15	5	6	38
Yhteensä	178	197	120	146	

Erottelu opetushenkilökunnan ja muun henkilökunnan välillä ei tehty, vaan henkilökunnan liikkuvuutta katsottiin kokonaisuutena.

8 Henkilöstö kuntoutusalan koulutuksessa

Kuntoutusalan koulutuksessa toimivaa henkilöstöä kuvattiin henkilötyövuosina ja tieteellisesti jatkokoulutetun henkilöstön näkökumasta. Lisäksi kysyttiin henkilöstön kuntoutusosaamisen painotuksia tulevaisuudessa ja henkilöstön osaamisen painotuksia rekrytoinnissa.

8.1 Kuntoutusalan koulutukseen kohdennetut työvuodet ja tieteellisesti jatkokoulutettu henkilöstö

Kuntoutusalan koulutukseen kohdennettuja henkilötyövuosia kysyttiin kahden vuoden ajalta (2014 ja 2015). Henkilötyövuosien määrät vaihtelivat 2–30 vuoden välillä. Kymmenessä ammattikorkeakoulussa henkilötyövuosien määrä oli pysynyt samana, kahdessa ammattikorkeakoulussa määrä oli lisääntynyt (1 htv/amk) ja neljässä ammattikorkeakoulussa henkilötyövuosien määrä oli vähentynyt (0,4–3 htv/amk). (Taulukko 18.)

Kuntoutusalan koulutukseen osallistuvan tieteellisesti koulutetun henkilöstön määrä vaihteli 0–11/amk. Yleisimmin jatkokoulutetut henkilöt toimivat yliopettajina, lehtoreina, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa tai esimiestehtävissä päällikkönä tai vastaavana.

Taulukko 18. Kuntoutusalan koulutukseen kohdennetut henkilötyövuodet, ylimmät tutkinnot ja asema organisaatiossa.

Ammatti- korkea- koulu	Henkilötyövuodet (yht. n)			Ylin tutkinto (yht. n)			Asema organisaatiossa (x)			
	Tutkinto- vastuut	Henkilö- työvuodet 2014	Henkilö- työvuodet 2015	Jatko- koulutetut	Tohtori	Lisensiaatti	Yliopettaja	Lehtori	Esimies	TKI
Arcada	3	9	9	5	3	2	x		x	X
JAMK	3	21	22	8	4	4	x	x	x	X
Karelia	1	7	7	6	4	2	x	x	x	
KyAMK	1	2	2	1	1					
LAMK	2	9	9	-	-	-	-	-	-	-
Lapin AMK	1	6	5	1	1	1	-	-	-	-
Laurea	1	7	6	-	-	-	-	-	-	-
Metropolia	6	30	27	11	8	3	x	x	x	
MAMK	2	10	10	3	2	1	x	x		x
OAMK	2	10	10	1	1		x			
Saimia	1	11	12	2	1	1	x	x		
SAMK	3	11	11	3	3		x	x	x	
Savonia	1	5.8	5.4	2	1	1	x			
SeAMK	1	6	6	1	1		x			
TAMK	1	8.8	8.8	1	1		x			
Turku AMK	3	16	16	4	4		x	x		x

* Tarkastelussa ei otettu huomioon sivutoimisten opettajien koulutuksia.

Pääsääntöisesti jatkokoulutettujen opettajien osaaminen painottui tutkimus- ja kehittämistoimintaan (8 ammattikorkeakoulua). Ikäryhmiin painottuvaa osaamista kuvasi seitsemän ammattikorkeakoulua. Hyvinvointiteknologiaosaaminen painottui neljässä ammattikorkeakoulussa. Toimintakykyä, työhyvinvointia, kansainvälistä, pedagogista sekä terveydenedistämisen osaamista oli kutakin kolmessa ammattikorkeakoulussa. Katso tarkemmat kuvaukset [liite 9](#).

8.2 Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa

Kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa jakautui kahteen teemaan: 1) kuntoutuksen substanssiosaaminen ja yleiset kompetenssit kuntoutuksessa ja 2) pedagoginen osaaminen. Kuntoutuksen substanssiosaamisesta painottui teknologia ja digitalisaatio (10 ammattikorkeakoulua) ja monialaisuus / moniammatillisuus (7 ammattikorkeakoulua). Toimintakykyosaamista painotti viisi ammattikorkeakoulua. Ikääntyviin liittyvää osaamista, tuki- ja liikuntaelimityöön liittyvää osaamista sekä ohjaus- ja valmennusosaamista painotettiin neljässä ammattikorkeakoulussa. Kolme ammattikorkeakoulua ilmoitti painottavansa tulevaisuuden osaamisessa innovatiivisten liiketoimintamallien ja palveluiden kehittämistä, järjestelmäosaamista sekä psykofyysisen kuntoutuksen osaamista. Kaksi ammattikorkeakoulua vastasi henkilöstön osaamisen painottuvan tulevaisuudessa terveyden edistämiseen, neurologiaan, asiakaslähtöisyyteen tai osallisuuteen. Taulukkoon 19 on koottu henkilöstön kuntoutusosaamisen ne painotukset, jotka oli mainittu vähintään kaksi kertaa.

Taulukko 19. Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa.

Kuntoutusosaaminen tulevaisuudessa	Ammattikorkeakoulujen määrä
Teknologia ja digitalisaatio	10
Monialaisuus / moniammatillisuus	7
Toimintakyky	5
Ikääntyminen	4
Tuki- ja liikuntaelimityö	4
Ohjaus- ja valmennus	4
Kehittämistoiminta: TKI	4
Innovatiiviset liiketoimintamallit ja palvelut	3
Kuntoutusjärjestelmä	3
Psykofyysinen kuntoutus	3
Kansainvälisyys	3

Terveyden edistäminen	2
Neurologia	2
Asiakaslähtöisyys	2
Osallisuus	2

Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa ammattikorkeakouluittain on liitteessä. (Ks. [liite 10.](#))

8.3 Henkilöstön osaamisen painotus kuntoutusalan rekrytoinnissa

Eniten kuntoutusalan rekrytoinnissa painottiin tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja kansainvälisyysosaamista. Seuraavaksi korostuivat ammattikohtainen kliininen osaaminen ja kokeneisuus sekä pedagoginen osaaminen. Myös teknologiaa ja digitalisaatiota sekä monialaisuutta / moniammatillista osaamista painotettiin useassa ammattikorkeakoulussa. Huomiota kiinnitettiin myös kuntoutusjärjestelmäosaamiseen ja yrittäjyyteen. (Taulukko 20.)

Taulukko 20. Henkilöstön osaamisen painotus kuntoutusalan rekrytoinnissa.

Osaamisen painotukset rekrytoinnissa	Ammattikorkeakoulujen määrä
Kehittämisosaaminen: TKI	14
Kansainvälisyys	12
Pedagoginen osaaminen	8
Ammattikohtainen kliininen osaaminen ja kokemus	8
Teknologia / digitalisaatio	5
Monialaisuus / moniammatillinen kuntoutusosaaminen	5
Kuntoutuksen järjestelmäosaaminen	2
Yrittäjyys	2

Liitteessä 9 on koottu kaikki rekrytoinnin painotukset ammattikorkeakouluittain. (Ks. [Liite 9.](#))

9 Laatutyö kuntoutusalan koulutuksessa

Laatutyötä kartoitettiin opetuksen laadun kehittämisen keinojen ja kansainvälisten arviointien kuvauksina. Ammattikorkeakouluilta kysyttiin myös keskeisimmät toimenpiteet kuntoutusalan koulutuksen kehittämiseksi. Lisäksi kysyttiin, mitä verkko-opetusta ammattikorkeakoulut tarjoaisivat valtakunnallisesti, jos sellaista järjestettäisiin.

9.1 Keinot kuntoutusalan opetuksen laadun kehittämiseen

Ammattikorkeakoulut kuvasivat vastauksissaan monia erilaisia keinoja huolehtia laadun kehittämisestä. Auditointia, ulkoista arviointia sekä verkostotoimintaa kuvattiin kansallisesti ja kansainvälisesti. Verkostoituminen sisälsi työelämän, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen välisiä verkostoja. Sisäistä laadun hallinnan ja kehittämisen toteutusta kuvattiin johdon, opiskelijoiden ja opettajien näkökulmista. Järjestetyt yhteiset tapaamiset, kehittämistyöryhmät, kyselytunnit ja neuvottelukuntatyöskentely toimivat keskustelufoorumeina laadun kehittämiseksi. Kyselyt ja palautteet kohdistuivat opiskelijoihin, opettajiin ja työelämään. Kumppanuustoiminta ilmeni monipuolisena laadun kehittämisen keinona. Se sisälsi mm. yhteisiä tapaamisia, opettajavaihtoa, opettajien kliinistä työskentelyä, opetussuunnitelman uudistusta, jatkuvaa vuoropuhelua eri toimijoiden kanssa ja intranettiin koottua tietoa. Alan tutkimus- ja kehittämistoimintaan osallistumista laadun kehittämisen näkökulmasta kuvattiin seminaareihin osallistumisena, hanketyönä, kehittämisryhminä sekä tutkimusten seuraamisena. Taulukkoon 21 on koottu teemoittain ammattikorkeakoulujen kuvaamat keinot huolehtia laadun kehittämisestä.

Kumppanuus- ja verkostotoiminta työelämän kanssa korostui laadun kehittämisen keinona, jota toteutettiin tapaamisilla, kyselyillä, foorumeilla, opettajien työelämäjaksoilla, työelämän toimijoiden opettajina toimimisena sekä kehittämistyönä, joista OPS uudistustyötä kuvattiin eniten. Myös alan tutkimuksen seuraaminen ja hyödyntäminen mainittiin usein keinoina huolehtia laadun kehittämisestä.

Taulukko 21. Keinot laadun kehittämiseen ammattikorkeakouluittain.

Laadun kehittämisen keinot (määrä yhteensä)	Arcada	Jyväskylä	Karelia	KYAMK	LAMK	Lapin AMK	Laurea	Metropolia	MAMK	OAMK	Saimia	SAMK	Savonia	SeAMK	TAMK	TurkuAMK
Kumppanuustoiminta (31)		1	3	2	1	1	2	3	3		2	1	3	4	3	2
Verkostotoiminta (18)	3	1			1	3		1	2	1		1		1	3	1
Alan tutkimus- ja kehittämistoimintaan osallistuminen (18)	1			2		2	1	1	1		1	2	2	2	2	1
Kyselyt ja palautteet (12)		1	1		3		1		1	1	1		1	1	1	
Keskustelufoorumit (10)					1			1		1		1	2	1	2	1
Auditoinnit sekä ulkoiset arvioinnit ja kriteerit (7)			1		3		1			1				1		
Sisäinen laadun arviointi hallinta ja kehittäminen (6)	1	1			3				1							
YHTEENSÄ	5	4	5	4	12	6	5	6	8	4	4	5	8	10	11	5

Laadun kehittämisessä kuntoutusalan koulutusten kansainvälinen arviointi toteutui toimintaterapiassa säännöllisesti viiden vuoden välein. Ammattikorkeakoulut olivat tehneet keskinäisiä vertailuja (benchmarking), mutta muilta osin arviointeja oli tehty vaihtelevasti. ([Liite 11.](#))

9.2 Kuntoutusalan koulutuksen kehittämisen toimenpiteet

Kuntoutusalan koulutuksen kehittämisen toimenpiteitä kuvattiin usean teeman puitteissa. Teemat olivat rakennetekijät ja pedagogiset ratkaisut, tutkimus- ja kehittämistoiminta, yhteistyö ja verkostoituminen, kuntoutuksen substanssi, kansainvälisyys, teknologia / digitalisaatio sekä profiloituminen. Rakennetekijät sisälsivät yhteistoteutuksien suunnittelua (4 ammattikorkeakoulussa), uusien toteutusmallien kehittämistä opiskelijoille (3 ammattikorkeakoulussa), työelämäläheisyyttä (3 ammattikorkeakoulussa) sekä opettajien rekrytointia. Pedagogisina toimenpiteinä mainittiin oppimisympäristöjen kehittäminen (2 ammattikorkeakoulussa), verkko-opetus ja innovatiiviset ratkaisut. Kuntoutuksen substanssissa korostui monialaisuus / moniammatillisuus kehittämisen toimenpiteenä. Taulukkoon 22 on koottu kuntoutusalan koulutuksen kehittämisen toimenpiteiden teemat.

Taulukko 22. Kuntoutusalan koulutuksen kehittämisen toimenpiteiden teemat.

Kehittämisen toimenpiteiden teemat	Ammattikorkeakoulujen määrä
Rakennetekijät ja pedagogiset ratkaisut	15
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	8
Yhteistyö ja verkostoituminen	7
Kuntoutuksen substanssi	7
Kansainvälisyys	5
Teknologia / digitalisaatio	3
Profiloituminen	3

Ammattikorkeakoulut tuottivat vastauksissaan enemmän kuin kolme toimenpidettä, koska toimenpiteisiin liittyi useita asioita. Kaikki vastaukset hyväksyttiin mukaan aineistoon, sillä niistä ei pystytty ratkomaan, mitkä vastukset olisi jätetty huomiotta.

9.3 Tarjonta kuntoutusalan valtakunnalliseen verkko- / verkosto-opetukseen tulevaisuudessa

Ammattikorkeakoulut tarjoaisivat runsaasti (yht. 87 opintojaksoa) ja monipuolisesti (13 erilaista pääryhmää) verkko- / verkosto-opetusta valtakunnallisesti, jos sellaista järjestettäisiin. Tarjonnan määrä vaihteli ammattikorkeakouluittain 1–24. Eniten tarjontaa oli JAMK:lla (24 opintojaksoa).

Sisällöllisesti eniten ammattikorkeakoulut (8) tarjoaisivat diagnoosi- ja oirelähtöiseen kuntoutukseen ja interventioihin liittyviä opintojaksoja (17), esimerkiksi aivoverenkiertohäiriöön sairastuneiden kuntoutus. Laaja-alaisesti kuntoutukseen liittyvää opetus-tarjontaa olisi kuudella ammattikorkeakoululla, yhteensä 14 opintojaksoa, esimerkiksi Kuntoutuksen palvelujärjestelmä tai laaja-alainen kuntoutusnäkemys. Seitsemän ammattikorkeakoulua tarjoaisi kaikkiaan 10 opintojaksoa terveydenedistämiseen liittyen, esimerkiksi jalkaterveyden ja toimintakyvyn edistäminen. Kuusi ammattikorkeakoulua tarjoaisi toimintakyvyn liittyen 10 opintojaksoa, esimerkiksi toimintakyvyn laaja-alainen ja monitoimijainen arviointi ja edistäminen. (Taulukko 23.)

Taulukko 23. Verkko- / verkosto-opetuksen mahdollinen tarjonta ammattikorkeakouluittain.

Opetuksen tarjonta	Arcada	Jyväskylä	Karelia	KYAMK	LAMK	Lapin AMK	Laurea	Metropolia	MAMK	OAMK	Saimia	SAMK	Savonia	Seinäjoke	TAMK	TurkuAMK	Yhteensä
Kuntoutuksen opetus-tarjonta		3						4		3		2		1	1	0	14
Ympäristö ja esteettömyys		1						1				1		1	1	0	5
GAS												1				0	1
Toimintakyky		2	3	1						1	1		2		0	0	10
Diagnoosi ja interventio-perusta		5	1		2	2			2		1		3	1		0	17
Osallisuus-keskeinen kuntoutus		1						1	1				1			0	4
Asiakasymmärrys ja terapia-suhde		1	2					1								0	4
Johtaminen ja yrittäjyys		1	1		1			1								0	4
Monialaisuus, moniammatillisuus, verkostotyö			1													0	1
TKI-osaaminen		1	1			1										0	3
Digitalisaatio ja etäohjaus			1		1					1				1		1	5
Terveysten edistäminen		2			1	1		2	1				1		2	0	10
Englanninkielinen tarjonta	1	7					2									0	10
YHTEENSÄ	1	24	10	1	5	4	2	10	4	5	2	4	7	4	4	1	88

Muutama ammattikorkeakoulu ilmoitti olevansa avoimia yhteistyölle, ja heillä on osaamista kuntoutusalaalta usean aiheen osalta. Verkko- / verkosto-opetukset vaativat yhteistä suunnittelua ja sopimista.

10 Yhteenveto tuloksista

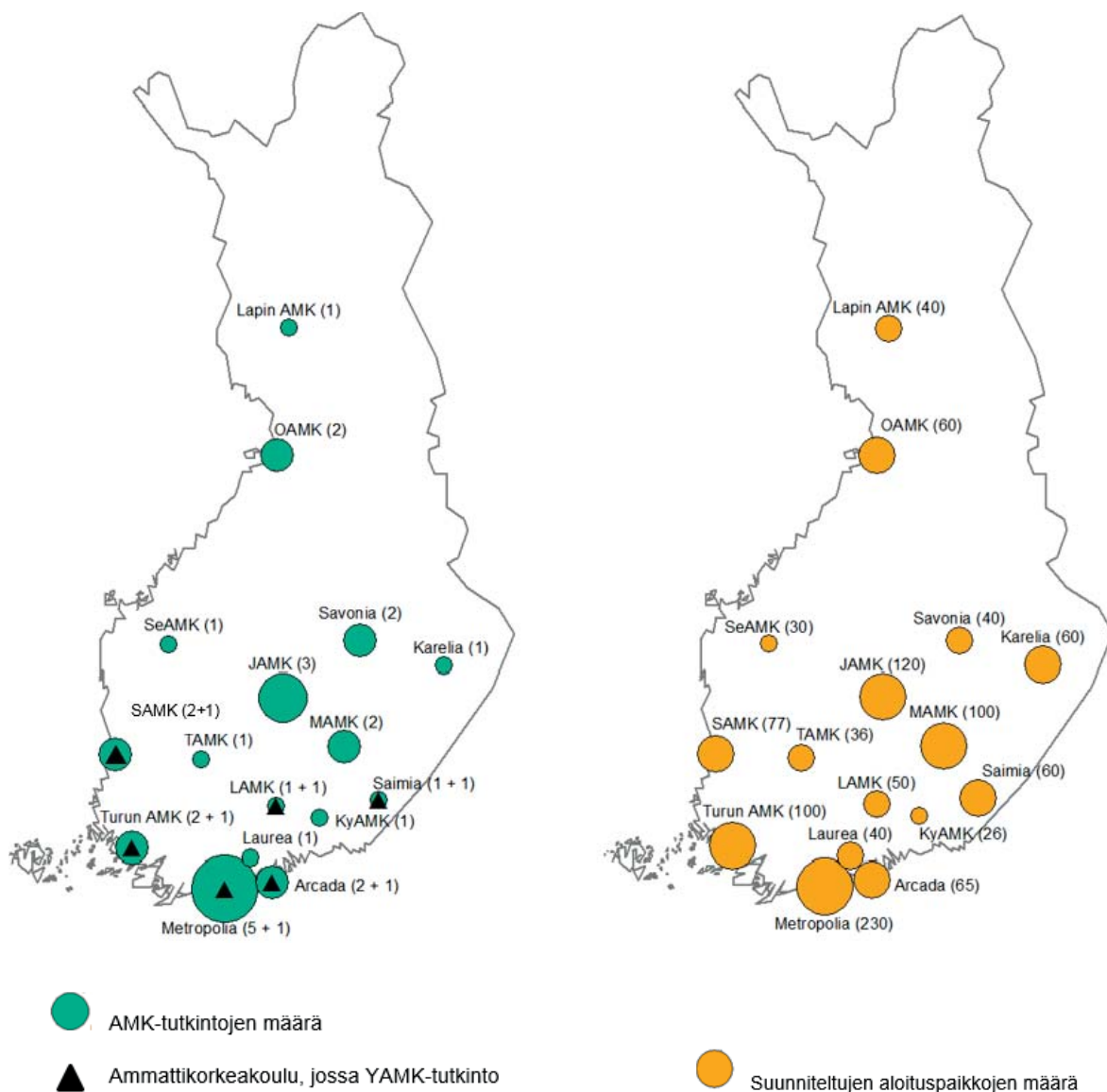
Kyselyn tulosten yhteenvedossa tarkastellaan ensin kuntoutusalan koulutuksen rakennetta, resurssointia ja koulutustarjontaa sekä sen jälkeen kuntoutukselle tärkeiden aiheiden mukaisesti tällä hetkellä ja tulevaisuudessa painottuvien teemojen avulla. Luvun loppuun pohditaan vielä selvityksen toteutuksen menetelmällisiä ratkaisuja.

10.1 Kuntoutusalan koulutuksen rakenne, resurssointi ja koulustarjonta

Kuntoutusalan koulutuksen kuvaus koostuu koulutuksen rakenteen, resursoinnin ja koulutustarjonnan sekä koulutuksissa painottuvien teemojen sisällöllisistä yhteenvedoista.

Koulutusvastuiden osalta kuntoutuksen koulutuksen monialaisimmat (vähintään kolme tutkintovastuuta) ja sisäänottomääriltään suurimmat (vähintään 100 opiskelijaa) keskittymät painottuvat eteläiseen ja keskiseen Suomeen (Metropolia, JAMK, TurkuAMK). Vähäisimmät kuntoutusalan koulutusmahdollisuudet ovat itäisessä, läntisessä ja pohjoisessa Suomessa. (Kuvio 3).

Kuvio 3. Koulutusvastuut ja ammattikorkeakoulujen suunnittelemat aloituspaikat.
Koulutusvastuiden määrä kuntoutusalalla (vasemmanpuoleinen kartta).
Ammattikorkeakoulujen suunniteltu sisäänottomäärä 2016 (oikeanpuoleinen kartta).

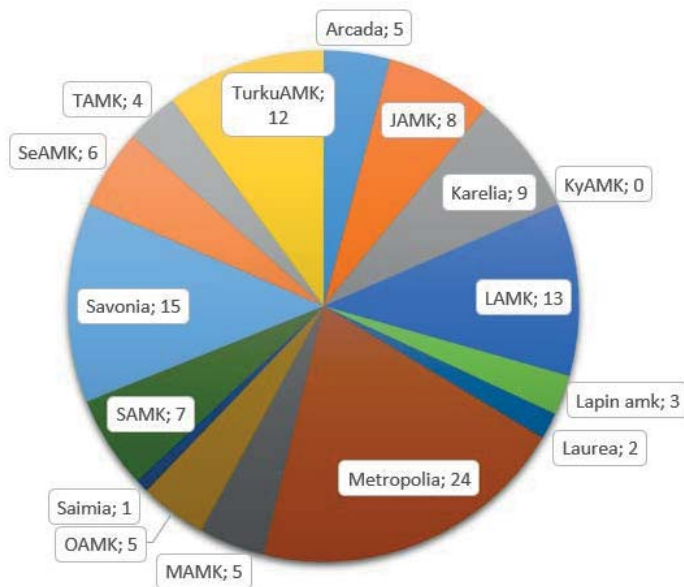

Alueellisesti kattavimmin on järjestetty fysioterapian koulutus. Kolmen tutkinnon osalta koulutusvastuu on vain yhdellä ammattikorkeakoululla (apuvälinetekniikka, osteopatia ja naprapatia). (Ks. tarkemmin [luku 3](#), taulukot 1 ja 2.) Seitsemässä ammattikorkeakoulussa, jossa on vain yksi kuntoutusalan tutkintovastuu, opiskelijoiden sisäänottomäärät vaihtelivat 26–50 paikan välillä. (Ks. Kuvio 3.)

Ammattikorkeakoulut ovat resursoineet kuntoutuksen koulutukseen hyvin erilaisia määriä henkilöstön työaika: vaihteluväli on tutkintomäärään suhteutettuna 2–12 htv/tutkinto, keskiarvio on 5,7htv/tutkinto. Määrällisesti eniten henkilötyövuosia on resursoitu Metropoliaassa, JAMK:ssa, Saimaassa ja SAMK:ssa. Vahvimmin kuntoutuksen koulutukseen on resursoitu henkilötyövuosia/tutkintojen määrä Saimaassa, TAMK:ssa, JAMK:ssa ja Kareliassa.

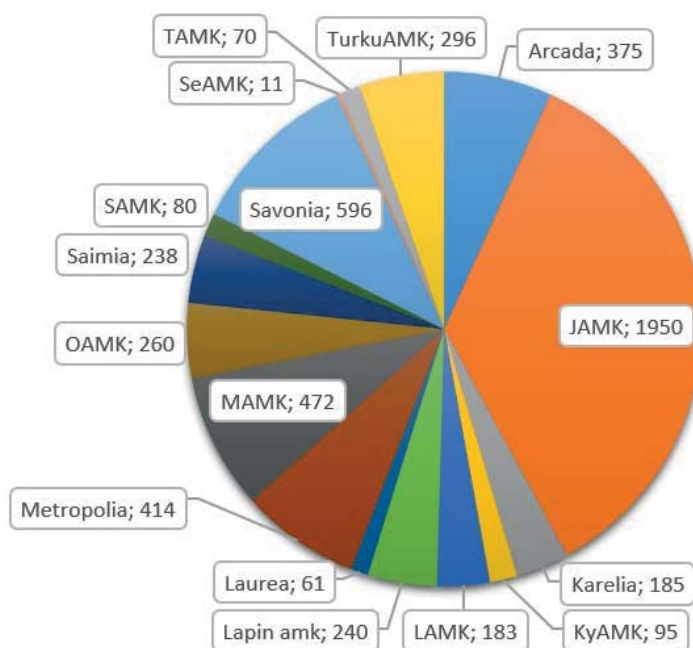
Elinikäisen oppimisen näkökulmasta ammattikorkeakoulujen täydennyskoulutustarjonnassa oli melko suurta vaihtelua: vaihteluväli oli 0–24 täydennyskoulutusta/amk. Lukuvuonna 2014–2015 monipuolisin täydennyskoulutustarjonta oli Metropoliaassa, Savoniassa, LAMK:ssa ja TurkuAMK:ssa. (Ks. Kuvio 4.)

Kuvio 4. Täydennyskoulutuksen määrä.

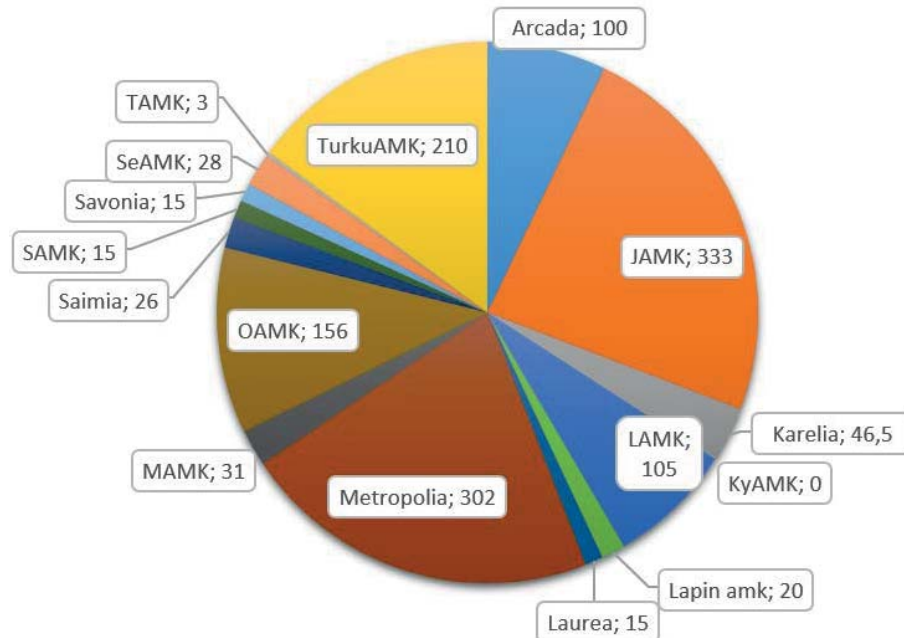
Ammattikorkeakoulut mahdollistavat hyvin eri laajuisesti avoimen ammattikorkeakoulu-opiskelun ja siten myös avoimessa ammattikorkeakoulussa vuonna 2014–2015 suoritettujen opintopisteiden määrissä oli suurta vaihtelua: 11–1950 op. Aktiivisimmin opintopisteitä oli suoritettu JAMK:ssa, Savoniassa, MAMK:ssa ja Metropoliaassa. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Avoimen AMK:n opintopisteet.

Kuntoutusalan koulutuksen hajanaisuus tulee esiin myös kuntoutusalan moniammatillisten opintojen tarjonnassa: moniammatillisten opintojen opintopistemäärien vaihteluväli oli 0–333. Monipuolisinta tarjontaa oli JAMK:ssa, Metropolia:ssa, TurkuAMK:ssa ja OAMK:ssa. (Kuvio 4.)

Kuvio 6. Moniammatilliset opinnot, opintopistemäärät.

Yhteenvetona koulutusvastuiden, sisäänottomäärien, resursoinnin sekä elinikäisen ja monialaisen oppimisen osalta voidaan todeta, että laajinta, monipuolisinta ja moniammatillisinta toimintaa on Metropolia:ssa, JAMK:ssa ja TurkuAMK:ssa. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta myös Savonia on ollut aktiivinen.

10.2 Kuntoutusalan koulutuksessa painottuvat teemat

Kuntoutusalan koulutuksen keskeisiä aiheita kuvattiin koulutusten kuvausten, opetuksen suunnittelun sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan vastausten yhteydessä. Taulukossa 24 on koottu kuntoutuksen koulutuksen painoalat, avoimen ja täydennyskoulutuksen tarjonta sekä tutkimus- ja kehittämistyön aiheiden keskeisimmät teemat.

Koulutustarjonnassa korostuvat ammattikohtaiset opinnot sekä sairaus- ja menetelmä- lähtöisyys. Painoaloissa tuli esiin puolestaan laajempia aihepiirejä terveydestä, hyvinvoinnista, palveluista ja ympäristöstä. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioaiheet keskittyvät puolestaan teknologiaan ja digitalisaatioon, toimintakykyyn, osallisuuteen, esteettömyyteen ja palvelujen kehittämiseen. Yhteisinä teemoina vastauksissa korostuivat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, toimintakyky ja palvelujen kehittäminen.

Taulukko 24. Kuntoutusalan koulutuksessa painottuvat teemat (painotusjärjestyksessä ylhäältä alaspäin siten, että ylhäällä on useimmin mainitut).

Painoalat	Avoimen tarjonta	Täydennys-koulutustarjonta	TKI-aiheet
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja kehittäminen	Ammattikohtaiset opinnot	GAS, arviointimenetelmät	Teknologia ja digitalisaatio
Palvelumuotoilu, käyttäjälähtöiset innovatiiviset palvelut	Diagnoosi-, häiriö- tai interventiolähtöinen koulutus	Diagnoosi-, häiriö- tai interventiolähtöinen koulutus	Toimintakyky
Yhteiskunta, alueet, ympäristö, yhteisöt	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Työterveyshuolto	Osallisuus
Toimintakyky	Asiakkaan kohtaaminen	ICF (toimintakyky)	Esteettömyys
Moniammatillisuus	Englanti ja kielet	Ympäristö ja kulttuuri	Palvelujen kehittäminen
Teknologia, digitalisaatio	Toimintaympäristöt	Englanti	Ikääntyminen
Yrittäjyys	Kuntoutus	Näyttöön perustuva käytäntö	Työllistyminen ja työhyvinvointi
Kansainvälisyys	Johtaminen ja yrittäjyys		Asiakaslähtöisyys
	TKI		Yrittäjyys
	Työterveys		Liiketoiminta
	Teknologia		Näyttöön perustuvat käytännöt

10.3 Kuntoutusalan koulutuksen sisällölliset teemat tulevaisuudessa

Kyselyssä selvitettiin kuntoutusalan koulutuksen tulevaisuuden näkymiä koulutuksen ja henkilöstön kuvauksien sekä laatutyön yhteydessä. Taulukkoon 25 on koottu tulevaisuutta kuvaavien kysymysten vastaukset teemoiteltuina.

Tällä hetkellä kuntoutusalan koulutustarjonta painottuu diagnoosi-, häiriö- tai interventiolähtöiseen kuntoutukseen. Erikoistumiskoulutusten suunnittelussa näkyy eri ikäryhmiin keskittyvä kuntoutus ja verkko-opinnoissa puolestaan toimintakyky ja terveyden edistäminen. Tulevaisuudessa kuntoutusosaamisen tarve keskittyy teknologiaan ja digitalisaatioon sekä diagnoosi-, häiriö- tai interventiolähtöisyyteen. Myös moniammatillisuus ja toimintakyky painottuvat tulevaisuuden kuntoutusosaamisessa. Rekrytoinnissa puolestaan painotetaan yleisten kompetenssien ja ammattikorkeakoulujen tehtävien mukaista osaamista, kuten pedagogiikka-, tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatio-osaamista sekä verkostotyötä kuntoutuksen substanssiosaamisen ohella. Kuntoutusalan koulutuksen vastauksissa yhdistävät teemat tulevaisuudessa ovat diagnoosi-, häiriö- ja interventiolähtöinen kuntoutus, toimintakyky sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta.

Taulukko 25. Kuntoutusalan koulutuksen tulevaisuudessa painottuvat teemat opetuksessa, osaamisessa, rekrytoinnissa ja kehittämistoimenpiteissä. (Painotusjärjestys ylhäältä alaspäin siten, että ylhäällä on useimmin mainitut).

Erikoistumis- koulutukset kehitteillä	Verkko- opinnot tarjottaisiin	Kuntoutus- osaamisen tarve	Rekrytoinnissa painottuvat	Kehittämis- toimenpiteet
Lasten ja nuorten kuntoutus	Diagnoosi-, häiriö- tai interventio- lähtöinen koulutus	Teknologia ja digitalisaatio	TKI	Rakenne ja pedagogiset ratkaisut
Ikäosaaminen	Kuntoutus	Diagnoosi-, häiriö- tai interventio- lähtöinen koulutus	Kansainvälisyys, kieli, monikulttuurisuus	TKI
Diagnoosi-, häiriö- tai interventioläh- töinen koulutus	Toimintakyky	Monialaisuus / moniammatillisuus	Pedagoginen osaaminen	Yhteistyö ja verkostot
Päivystys ja vastaanottotyö	Terveyden edistäminen	Toimintakyky	Ammattikohtainen kliininen osaa- minen ja kokemus	Kuntoutuksen substanssi
Kotihoito	Englanti	Ikäosaaminen	Teknologia ja digitalisaatio	Kansain- välisyys
Palvelurakenne	Digitalisaatio	Ohjaus- ja valmennus	Monialaisuus / moniammatillisuus	Teknologia ja digitalisaatio
Käyttäjälähtöinen apuvälinepalvelun asiantuntija	Ympäristö ja esteettömyys	Innovatiiviset liiketoimintamallit ja palvelut	Yrittäjyys	Profiloituminen
Sport Business and Physiotherapy	Osallisuus	Järjestelmä		

Erikoistumis- koulutukset kehitteillä (taulukko jatkuu)	Verkko- opinnot tarjottaisiin	Kuntoutus- osaamisen tarve	Rekrytoinnissa painottuvat	Kehittämisen- toimenpiteet
	Asiakas- ymmärrys	Terveysten edistäminen		
	Johtajuus	Asiakaslähtöisyys		
	TKI	Osallisuus		
	Verkostot	TKI		
	GAS	Kansainvälisyys		

Kuntoutusalan yhteisen osaamisen kuvaus tuotti vastauksissa paljon yleisiä kompetensseja, kuten kehittämisosaaminen ja kansainvälisyysosaaminen. Yleiset kompetenssit kuvautuivat myös kuntoutusalalle erityisinä osaamisina, kuten innovatiivisten ja käyttäjälähtöisten liiketoimintamallien ja palvelujen kehittäminen. Kaikki ammattikorkeakoulut kuvasivat noudattavansa kansallisia ja kansainvälisiä suosituksia opetuksen suunnittelussa, joten kaikille aloille yhteisten kompetenssien korostuminen oli loogista. Kuntoutusalan substanssista yhteisessä osaamisessa korostuivat hyvinvointiteknologia ja digitalisaatio, toimintakyky ja moniammatillisuus. Myös asiakaslähtöisyys ja osallisuus mainittiin useamman kysymyksen kohdalla. (Taulukko 26.)

Taulukko 26. Kuntoutusalan koulutuksen tämänhetkisten painoalojen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan painotusten ja tulevaisuuden painotetun osaamisen vertailu.

NYT		TULEVAISUUS	
Painoalat (amk määrät)	TKI-aiheet (amk määrät)	Osaaminen tulevaisuudessa (amk määrät)	Osaaminen rekrytoinnissa (amk määrät)
Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen ja kehittäminen (9)	Teknologia ja digitalisaatio (12)	Teknologia ja digitalisaatio (10)	Kehittämisoosaaminen: TKI (14)
Palvelumuotoilu, käyttäjälähtöiset innovatiiviset palvelut (7)	Toimintakyky (6)	Monialaisuus / moniammatillisuus (7)	Kansainvälisyys (12)
Yhteiskunta, alueet, ympäristö, yhteisöt (6)	Osallisuus (4)	Toimintakyky (5)	Pedagoginen osaaminen (8)
Toimintakyky (5)	Esteettömyys (4)	Ikääntyminen (4)	Ammattikohtainen kliininen osaaminen ja kokemus (8)
Moniammatillisuus (5)	Palvelujen kehittäminen (4)	Tuki- ja liikuntaelimestö (4)	Teknologia / digitalisaatio (5)
Teknologia, digitalisaatio (5)	Ikääntyminen (4)	Ohjaus- ja valmennus (4)	Monialaisuus / moniammatillisuus (5)
Yrittäjyys (3)	Työllistyminen ja työhyvinvointi (5)	Innovatiiviset liiketoimintamallit ja palvelut 3	Yrittäjyys (2)
Kansainvälisyys (3)	Asiakaslähtöisyys 3	Järjestelmä (3)	
Osallisuus (2)	Yrittäjyys (3)	Psykofyysinen kuntoutus (3)	
Asiakaslähtöisyys ja käyttäjälähtöisyys (2)	Liiketoiminta (2)	Terveiden edistäminen (2)	
	Näyttöön perustuvat käytännöt (2)	Neurologia (2)	
		Asiakaslähtöisyys (2)	
		Osallisuus (2)	
		Kehittämistoiminta: TKI (4)	
		Kansainvälisyys (3)	

* Suluissa on ilmoitettu ammattikorkeakoulujen määrä, jotka olivat kuvanneet kyseistä teemaa vastauksissaan.

Yhteenveto sisällöllisistä painotuksista nyt ja tulevaisuudessa

Kyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että kuntoutusalan koulutuksessa opetuksen näkökulmasta tarkasteltuna ammattialakohtainen sekä diagnoosi-, häiriö-, ja interventio-perustainen koulutus painottuvat selvästi nyt ja tulevaisuudessa. Kuntoutusalan koulutuksen yhteisiä, kuntoutuksen substanssiin liittyviä osaamisalueita ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja toimintakyky.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, digitalisaatio ja moniammatillisuus olivat yleisiä alueita, jotka korostuivat kuntoutusalan koulutuksessa nyt ja tulevaisuudessa. Edelleen näitä yleisiä alueita kuvattiin vielä kohdennetummin kuntoutuksen näkökulmasta, kuten hyvinvointiteknologia digitalisaatiossa ja käyttäjälähtöinen palvelujen kehittäminen.

Kansallisen ja kansainvälisen kuntoutusalan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan merkittävimpiä rahoittajia ovat Interreg Central Baltic Program, Euroopan sosiaalirahasto, Opetus- ja kulttuuriministeriö, ELY-keskukset ja Maaseuturahastot.

10.4 Kyselyn toteutus – menetelmällisten ratkaisut

Kyselyn tavoitteena oli selvittää kuntoutusalan koulutuksen tilannetta kokonaisvaltaisesti Suomessa. Siten kyselyn tulokset ovat toimintaa kuvaavia. Aineiston analyysissä on käytetty niukasti tilastollisia menetelmiä tai tehty vastausten tai vastaajien välistä vertailua. Pääasiallisena analyysimenetelmänä oli aineistolähtöinen sisällön analyysi ja erittely. Tällöin aineistosta etsittiin kuvauksia, yhtäläisyyksiä ja eroja sekä erittelyssä vastausten määrällisiä eroja. Vastausten sisältöjä teemoiteltiin, tyypiteltiin ja jäsenneltiin kokonaiskuvien kirkastamiseksi.

Tässä kyselyssä oli haasteena kyselytutkimukselle tyypilliset ja jo ennakoon tiedossa olevat luotettavuustekijät kuten se, että ovatko vastaajat ymmärtäneet kysymyksen ja siinä käytetyt käsitteet yhteneväisesti. Hankaliksi käsitteiksi osoittautuivat esimerkiksi koulutuksen toteutus ja strategia, koska niiden osalta oli vastattu hyvin eri laajuisesti.

Vastaajat eivät myöskään aina noudattaneet annettua ohjetta vastausten enimmäismäärästä tai seuranta-ajanjaksoista. Analyysin tekijät hyväksyivät mukaan sallitun määrän vastauksia esitetyn järjestyksen mukaan. Vastauksissa saatettiin kuvata menneitä tai tulevia asioita, kun kysymys koski tämänhetkistä tilannetta. Analyysin tekijät ottivat huomioon vain kysyttyä ajanjaksoa koskevat vastaukset. Tämä siksi, että muut ammattikorkeakoulut olisivat varmasti myös mielellään kuvanneet mennyttä ja tulevaa toimintaa, jos siihen olisi ollut mahdollisuus. Joihinkin kysymyksiin jätettiin vastaamatta tulevien fuusioiden takia.

Kyselyn aikataulu oli tiukka ja kaikkia asioita ei todennäköisesti kaikissa ammattikorkeakouluissa ehditty selvittää, mahdollisesti joitakin asioita oli jäänyt pois vastauksista tai kysymykseen oli vastattu yläluokkasella. Kysely kattoi useita tutkintoja ja siinä oli laaja näkökulma ammattikorkeakoulujen toimintaan, joten haasteeksi on voinut muodostua myös vastauksia koskevan aineiston kokoaminen eri toimijoilta. Siten tulokset ovat suuntaa antavia.

Tuloksissa olevat määrälliset kuntoutusalan koulutuksen kuvaukset eivät kerro toiminnan tarkoituksenmukaisuudesta tai hyvyydestä, puutteista kliinisten asiantuntijamattien osaamisen kannalta kuntoutusalalla tai ammattikorkeakoulun toiminnan tuloksellisuudesta. Kuntoutusalan koulutuksessa? olisi osaamisaluesidonnaisesti erikseen arvioitava toisaalta mitä geneeristä kuntoutusalan yhteistä osaamista, ja toisaalta mitä ammattispesifistä ja holistista osaamista tarvitaan koskien esimerkiksi ihmisen toimintakykyä. Edelleen kontekstisidonnaisesti olisi arvioitava esimerkiksi, mitä yhteisiä pedagogisia ratkaisuja kuntoutusalan yhteisessä osaamisessa tarvitaan tulevaisuudessa.

Kysely nostaa esiin kuntoutuksen kehittämisen kannalta keskeisiä aiheita, mutta se ei vielä anna vastauksia siihen, miten kuntoutusalan koulutus tulisi toteuttaa ammattikorkeakouluittain. Se ei kuvaa, mitä erityisiä toteutuksia kannattaisi järjestää yksittäisissä ammattikorkeakouluissa, eikä sitä, mikä olisi viisasta tehdä yhdessä. Se ei anna suoria vastauksia siihen, minkä ammattikorkeakoulujen kannattaisi toimia yhteistyössä ja millaisia verkostoja kannattaisi rakentaa korkeakoulujen välille.

11 Johtopäätöksiä

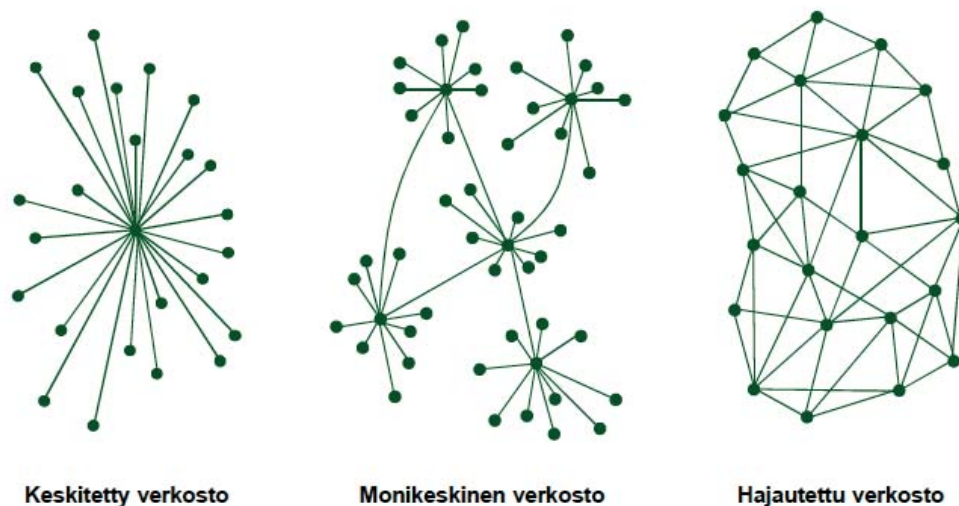
Kuntoutusalan koulutus ammattikorkeakouluissa näyttäytyy tällä hetkellä hyvin moninaisena kattavuudeltaan, volyymiltaan, toteutustavoiltaan ja sisällöiltään. Kokonaisuutena kuntoutuksen koulutuksesta muodostuu hajanainen ja hankalasti hahmotettavissa oleva kokonaisuus.

Tuloksia peilataan ensinnäkin koulutusrakenteisiin ja -tarjontaan sekä toiseksi toiminnallisten keskittymien rakentamisen tarpeisiin ja muotoon. Tulosten yhteenvetoa on tarkasteltu ammattikorkeakoululaissa määrättyjen tehtävien mukaisesti huomioiden opetus ja alueellinen kehittäminen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, elinikäinen oppiminen ja yhteistyö toimintaympäristön kanssa.¹

11.1 Rakenne, profiili ja resurssit

Kuntoutusalan koulutus mallintuu tällä hetkellä lähinnä hajautettuna verkostona. Yhteistyötä ja työnjakoa ei ole ajateltu eikä suunniteltu valtakunnallisesti. Tulosten mukaan on olemassa volyymiltaan vahvoja ammattikorkeakouluja, joilla olisi toimintaedellytykset olla monikeskeisen verkoston kuntoutusalan moniammatillinen osaamiskeskus. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Verkostomallit Rajalan (2010) kuvaamina perustuen Barabasin (2002) verkostojen uuteen teoriaan.²

¹ Ammattikorkeakoululaki 14.1.2014/932. Finlex.fi

² Rajala Arto, 2010. Verkostojen maailma – jatkuvuuden haasteet. Diasarja 10.5.2010, Jatkuvuuden hallinnan teemapäivä, Aalto-yliopisto. www.huoltovarmuus.fi/static/pdf/408.pdf. Luettu 21.1.2016.

Kuntoutusalan koulutus voisi tulevaisuudessa keskittyä osaamisen ja volyymin suhteen vahvoihin, alaa eteenpäin vieviin ammattikorkeakouluihin (osaamiskeskuksiin) niin, että näiden välille rakentuu keskinäinen toiminnallinen verkosto ja niiden ympärille muodostetaan alueelliset verkostot. Osaamiskeskuksina toimivat ammattikorkeakoulut tekisivät profiloitumista ja työnjakoa, jonka avulla taataan valtakunnallisesti monipuolinen kuntoutusosaaminen. Lisäksi tarvitaan suunnitelmallista yhteistyötä, jolla saataisiin aikaan synergiaetua ja kaikkien osapuolien hyötyä valtakunnallisesti.

Osaamiskeskusten keskinäistä yhteistyötä tarvittaisiin tulosten mukaan ainakin seuraavissa asioissa:

- Kansainvälinen yhteistyö kuntoutuksen Bachelor ja Master's -tutkintojen tuottamisessa: kaksoistutkinnot ja joint degree
- Kuntoutusalan kansainvälinen TKI-hankeyhteistyö
- Kuntoutuksen koulutuksen laadun kehittäminen esim. korkeakouluverkostojen toimintaan osallistuminen
- Vieraskielisen opetustarjonnan lisääminen
- Kuntoutusalan koulutusviennin vahvistamiseksi
- TKI-toiminta
- Teknologia ja digitalisaatio
- Yliopistoyhteistyö

Osaamiskeskusten tehtävänä olisi ylläpitää ja vahvistaa alueellisen verkoston toimintaa yhdessä alueellisten toimijoiden kanssa. Alueellisten verkostojen kautta taattaisiin kuntoutusalan koulutuksen kattavuus, monipuolisuus ja laatu koko valtakunnassa. Tällä varmistettaisiin alueellisten tarpeiden mukaan osaaminen työelämälle. Alueellisten verkostojen tehtäväksi osoittautui tulosten mukaan tarve opetuksen yhteistoteutuksille ja verkko-opetuksen kehittämiselle sekä digitalisaation hyödyntämiselle opetuksessa. Tällä vahvistettaisiin kuntoutusalalle merkittäviä, mutta tälle hetkellä vain muutamissa ammattikorkeakouluissa painottuvia asioita, kuten yrittäjyys ja liiketoiminta, asiakasymmärrys, näyttöön perustuvat käytännöt sekä yhteistoiminta ja yhteiskehittely.

Jatkoselvitystä vaatisivat osaamiskeskusten perustamisen kriteerit ja alueellisen verkostojen mallintaminen sekä kokonaisuuden koordinoinnin suunnittelu.

11.2 Kuntoutusosaamisen laajuus ja toiminnan monipuolisuus

Tulosten mukaan kuntoutusosaaminen noudattaa kuntoutusalan suuria kehityslinjoja suurelta osin. Kuntoutusosaaminen on laajentunut parantavasta ja korjaavasta toiminnasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmaa korostavaksi. Sairaus ja diagnoosi-perustaisen kuntoutuksen rinnalle on rakentunut osaamista toimintakykyyn ja asiakaslähtöisyyteen perustuen. Osaamisessa painottuu yksilöön kohdistuvan kuntoutusosaamisen lisäksi vahvasti ympäristö ja ekologisuus. Kuntoutusosaamisessa näkyy kuntoutuksen määrällinen ja laadullinen laajeneminen, jolla vastataan yhteiskunnan tarpeisiin.

Kuntoutuksen paradigman muutos kuvastuu tuloksissa siten, että mukana on sekä vanhaa hyvää käytäntöä että uutta kehittyvää suuntaa. (Järvikoski 2014).³

Tulosten mukaan kuntoutusosaamisessa tarvitaan sekä ammattispesifistä osaamista että kaikille koulutusaloille yhteistä ymmärrystä kuntoutustieteeseen perustuen. Tulokset osoittavat sen, että tutkinnot tuottavat osaamista laajemmin kuin vain kuntoutuksen tarpeisiin vastaten. Edelleen tulokset osoittavat sen, että yhteinen osaaminen kuntoutuksessa koskettaa laajemmin sosiaali- ja terveysalan ammatteja kuin mitä tässä kyselyssä oli mukana (esim. sosionomi, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja jne). Tämä ilmenee tuloksissa mm. TKI-toiminnassa, täydennyskoulutuksissa ja erikoistumiskoulutuksissa sekä hankaluutena erotella kuntoutusalan asioita koko ammattikorkeakoulun toiminnasta (mm. hankkeet toisen alan kanssa). Tuloksissa korostuivat digitalisaatio, teknologia ja hyvinvointiteknologia, mikä viittaa osaamisen laajenemiseen ilmiöperustaisesti.

Kuntoutusalan koulutuksissa toiminnan monipuolisuus ilmeni hyvin mm. pedagogisissa ratkaisuisissa, laadun kehittämisen keinoina ja toiminnan volyymien suurina vaihteluina. Osassa ammattikorkeakouluja toiminta oli kohdennettu tiettyihin asioihin ja toisissa oli hyvin moninaista toimintaa. Elinikäisen oppimisen edistäminen toteutui täydennys- ja erikoistumis-koulutusten, avoimen korkeakoulun sekä ylemmän amk-tutkinnon muodoissa.

Jatkoselvityksissä tulisi huomioida kuntoutusalan hankkeiden lisäksi myös ne hankkeet, joissa on resurssoitu kuntoutusalan osaajia. Lisäksi tulisi selvittää, missä ammateissa ja työtehtävissä tarvitaan kuntoutusalan osaamista. Koulutuksen näkökulmasta tulisi tarkastella, mitkä tutkinnot laajalta näkökulmalta katsottuna kuuluvat kuntoutusalaan mukaan.

³ Aila Järvikoski (2013) Monimuotoinen kuntoutus ja sen käsitteet. STM:nraportteja ja muistioita 2013: 43.

12 Suositukset

1 Kuntoutusalan koulutuksen rakenteen kehittäminen

Kuntoutuksen koulutuksen valtakunnalliseen kehittämistarpeeseen voidaan vastata tämän selvityksen tulosten perusteella esimerkiksi monikeskisellä toimintaverkostomallilla. Monikeskinen verkostomalli perustuu vahvojen moniammatillisten osaamiskeskusten keskinäiseen yhteistyöhön sekä keskusten ympärillä toimiviin alueellisiin verkostoihin. Kuntoutusalan koulutuksen kehittäminen edellyttää myös hallintoalojen keskinäistä yhteistyötä.

2 Kuntoutusosaamisen vahvistaminen

Kuntoutusalan tutkinnoissa tarvitaan ammattispesifiä ja kuntoutusalan yhteistä osaamista. Kuntoutusalan yhteisen osaamisen vahvistamiseksi tarvitaan ammattikorkeakoulujen, yliopistojen, tutkimuslaitosten ja työelämän yhteistyörakenteita. Yhteiskunnallisen kuntoutusosaamisen kehittymisen sekä elinkeinoelämän uudistumisen tarpeisiin vastaaminen edellyttää kuntoutusalakäsitteen uudelleen tarkastelua laajemmasta näkökulmasta.

3 Kansainvälisen yhteistyön kehittäminen

Kuntoutusalan opetuksessa, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sekä koulutusviennissä on tehtävä nykyistä tiiviimpää ammattikorkeakoulujen välistä yhteistyötä. Kuntoutuksen osaamisen ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi tarvitaan aktiivista osallistumista kansainvälisiin hankkeisiin ja yhteistyörakenteisiin.

Liitteet

<u>LIITE 1</u>	Saatekirje
<u>LIITE 2</u>	Kysely
<u>LIITE 3</u>	Kyselyyn vastaajat
<u>LIITE 4</u>	Yhteenveto avoimen opintojaksojen tarjonnasta
<u>LIITE 5</u>	Kuntoutusalan avoimen korkeakoulun tarjonta vuonna 2015
<u>LIITE 6</u>	Työelämän yhteistyötahot ja kansainväliset kumppanuudet ammattikorkeakouluittain
<u>LIITE 7</u>	Kuntoutusalan kansainväliset strategiset kumppanit lukuvuonna 2014–2015
<u>LIITE 8</u>	Palveluliiketoiminta ja koulutusvienti ammattikorkeakouluittain
<u>LIITE 9</u>	Jatkokoulutetun henkilöstön osaaminen.
<u>LIITE 10</u>	Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa ammattikorkeakouluittain
<u>LIITE 11</u>	Kuntoutusalan koulutuksessa tehdyt kansainväliset vertaisarvioinnit

30.10.2015

VALTAKUNNALLINEN KUNTOUTUKSEN KOULUTUKSEN KYSELY

Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää kuntoutuksen koulutuksen valtakunnallista tilannetta, koulutuksen tuottamisen tapoja sekä tuloksellisuutta. Tuloksia voidaan hyödyntää toiminnallisten keskittymien rakentamisessa, profiloitumisen ohjaamisessa sekä kuntoutuksen koulutuksen tulevaisuuden suunnitelmien laatimisessa.

Kyselyn taustalla on OKM:n vuonna 2014 käynnistämä valtakunnallinen kuntoutuksen koulutuksen rakenteellinen selvitys sekä Arenen käynnistämä rakenteellinen kehittäminen ammattikorkeakouluissa. Kuntoutuksen koulutuksen rakenteellinen selvitys tehdään OKM:n toimeksiantamana Sotelika-verkoston työnä. Selvityksen käytännön toteutuksesta vastaavat Metropolia Ammattikorkeakoulu Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa.

Kysely toteutetaan internetin kautta, ja se on jaettu kahdeksaan osioon:

- 1) ammattikorkeakoulu ja yhteystiedot
- 2) kuntoutusalan koulutus ammattikorkeakoulussanne
- 3) opetuksen suunnittelu
- 4) opetuksen toteutus
- 5) tutkimus- ja kehittämistoiminta kuntoutusalalla
- 6) yhteistyö toimintaympäristön kanssa
- 7) henkilöstö kuntoutusalalla
- 8) laatutyö

Kyselylomakkeen laadinnassa on hyödynnetty OKM:n käynnistämän dialogin lähtökohtia ja Jyväskylässä 18.-19.9.2015 toteutetun ammattikorkeakoulujen kuntoutuksen koulutuksen dialogipäivien työpajojen tuloksia kuntoutuksen koulutuksen yhteisestä osaamisesta, valtakunnallisia ammattikorkeakoulututkinnon arviointikriteerejä, OKM:n tulosmittareita sekä ammattikorkeakoululakia. Kysely suunnataan ammattikorkeakoulujen koulutuksesta vastaaville vararehtoreille.

Vastaathan sähköiseen kyselyyn **17.11.2015 mennessä** verkko-osoitteessa <http://goo.gl/forms/KwTpGa8msj>. Vastaaja saa kyselyn lopuksi linkin, jonka kautta vastausta voi muokata vastausajan puitteissa. Teknisessä ongelmatilanteessa ota yhteyttä suunnittelija Kaisu Kiventaukseen kaisu.kiventaus@metropolia.fi tai p. 040 1842 449 (tavoitettavissa 9.11. alkaen). Ohessa kysymykset työskentelyänne varten myös pdf-tiedostona.

Työryhmän puolesta

Johanna Holvikivi

Liite 2. Kysely.

Kysely kuntoutusalan koulutuksesta

Keväällä 2014 opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti kuntoutusalan dialogin yhdessä ammattikorkeakoulujen kanssa. Dialogissa on ollut tavoitteena pohtia pidemmällä aikajänteellä muutostarpeita koulutusrakenteissa ja -tarjonnassa. On todettu, että kuntoutusalan koulutus jatkuu valtakunnallisesti laajana ja pirstaleisena, jonka vuoksi koulutustarjontaa on tarpeen pohtia vielä kokonaisuutena luoden riittävän vahvoja toiminnallisia kokonaisuuksia. Tällä kyselyllä jatketaan valtakunnallisen tilanteen kartoittamista.

*Pakollinen

Ammattikorkeakoulu ja yhteystiedot

Ammattikorkeakoulu *

Yhteyshenkilö ja asema organisaatiossa *

Yhteyshenkilön sähköpostiosoite *

Yhteyshenkilön puhelinnumero *

Jatka »

14 % valmiina

Palvelun tarjoaa
 Google Forms

Tämä lomake luotiin verkkotunnuksessa Metropolia Ammattikorkeakoulu.

[Ilmoita väärinkäytöstä](#) - [Palveluehdot](#) - [Lisäehdot](#)

Kuntoutusalan koulutus ammattikorkeakoulussanne

Mitä kuntoutusalan koulutusvastuita ammattikorkeakoulussanne on? *

- ☐ Apuvälinetekniikka
- ☐ Fysioterapia
- ☐ Jalkaterapia
- ☐ Kuntoutuksen ohjaaja
- ☐ Naprapatia
- ☐ Osteopatia
- ☐ Toimintaterapia
- ☐ Kuntoutus, ylempi amk

Edellä mainittujen kuntoutusalan tutkintojen suunniteltu opiskelijoiden kokonaissisäänottomäärä 2016 *

Nimetkää tällä hetkellä kuntoutusosalalla kehitteillä olevat erikoistumiskoulutukset ja niiden laajuudet opintopisteinä *

Nimetkää lukuvuonna 2014-2015 kuntoutusosalalla järjestämänne täydennyskoulutus *

Eritelkää täydennyskoulutukset ja niiden laajuudet opintopisteinä

Nimetkää ammattikorkeakoulussanne lukuvuonna 2014-2015 tarjolla olleet avoimen ammattikorkeakoulun kuntoutusalan opintojaksot *

Erittele opintojaksot ja niiden laajuus opintopisteinä

Vuonna 2014 avoimessa amk:ssa kuntoutusosalalla suoritettut opintopisteet *

Opetuksen suunnittelu

Kuntoutusalan opetuksen suunnittelun taustalla on profilointi *

	Puheen tasolla/ ei näyttöä	Kirjalliset suunnitelmat/ jonkin verran näyttöä	Toteutuu/ vahva näyttö
Suunnittelun taustalla on profilointi	☐	☐	☐
Suunnittelu perustuu kansallisiin suosituksiin	☐	☐	☐
Suunnittelu perustuu kansainvälisiin suosituksiin	☐	☐	☐
Suunnittelu perustuu työelämän tarveselvitykseen	☐	☐	☐

Mikä on ammattikorkeakoulunne opetusta ohjaava profiili? Mitkä ovat kuntoutuksen koulutusta ohjaavat painoalat? *

Opetuksen toteutus

Mitä pedagogisia ratkaisuja käytätte kuntoutusalan koulutuksessanne? *

Ilmoita tutkinnoittain opintopisteinä, paljonko teillä on tällä hetkellä monialaisesti ja moniammatillisesti toteutettavia kuntoutusalan opintoja *

Ilmoita tutkinnoittain opintopisteinä kuntoutusalan verkko-opintojen määrä tällä hetkellä *

Verkko-opinnot voivat olla myös osa opintojaksokokonaisuutta

Valitkaa kuntoutusalan yhteinen osaaminen, josta teillä on näyttöä. Alla luetellut kuntoutuksen koulutuksen yhteiset osaamiset perustuvat Jyväskylässä 18-19.9.2015 toteutetun ammattikorkeakoulujen kuntoutuksen dialogipäivien tuotokseen. *

Näyttö = tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, julkaisut, asiantuntija-alustukset ja -esitykset tai vastaava toiminta

	Näyttöä on	Näyttöä ei ole
Asiakasymmärrys	☐	☐
Toimintakyky	☐	☐
Yhteistoiminta	☐	☐
Kuntoutusprosessit	☐	☐
Teknologia	☐	☐
Apuvälineet	☐	☐
Alan ja ammatin menetelmät	☐	☐
Tuloksellisuus	☐	☐
Palvelujärjestelmät	☐	☐
Kulttuuri ja yhteiskunta	☐	☐
Tutkimus ja kehittäminen	☐	☐
Johtaminen	☐	☐

« Takaisin

Jatka »

42 % valmiina

Tutkimus- ja kehittämistoiminta kuntoutusalalla

Vuoden 2014 ja 2015 kansainväliset tutkimus- ja kehityshankkeenne, joissa on ulkopuolinen rahoitus *

Kertokaa kuntoutusalan hankkeiden nimet, rahoittajataho ja osaltanne ulkopuolisen rahoituksen määrä euroina

Vuoden 2014 ja 2015 kansalliset tutkimus- ja kehityshankkeenne, joissa on ulkopuolinen rahoitus *

Kertokaa kuntoutusalan hankkeiden nimet, rahoittajataho ja osaltanne ulkopuolisen rahoituksen määrä euroina

Tutkimus- ja kehittämisalueet kuntoutusalan hankkeissa *

Nimeä 5 tärkeintä

Montako OKM:n tiedonkeruussa hyväksyttyä kotimaista kuntoutusalan julkaisua teillä oli vuonna 2014? *

Montako OKM:n tiedonkeruussa hyväksyttyä kansainvälistä kuntoutusalan julkaisua teillä oli vuonna 2014? *

« Takaisin

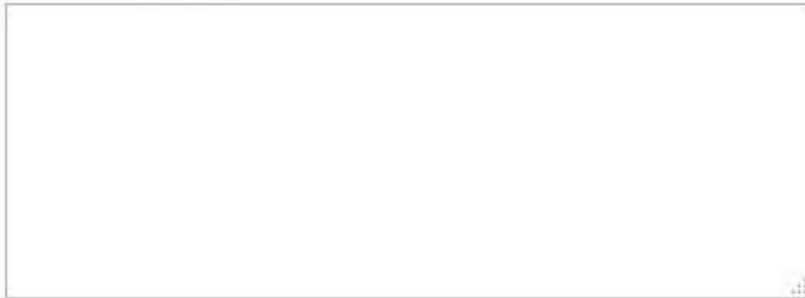
Jatka »

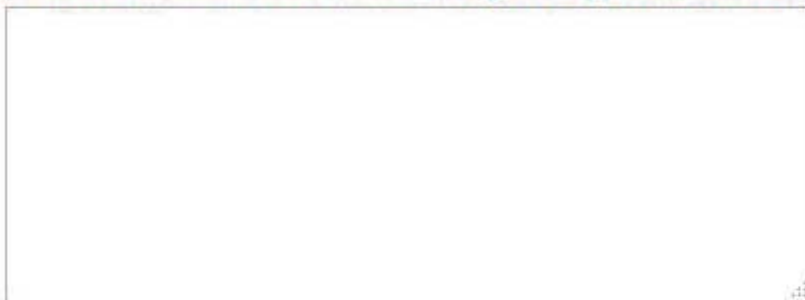
Yhteistyö toimintaympäristön kanssa

Nimetkää kuntoutusalan työelämän yhteistyöorganisaatiot vuosina 2014 ja 2015 *

Enintään 10 tärkeintä

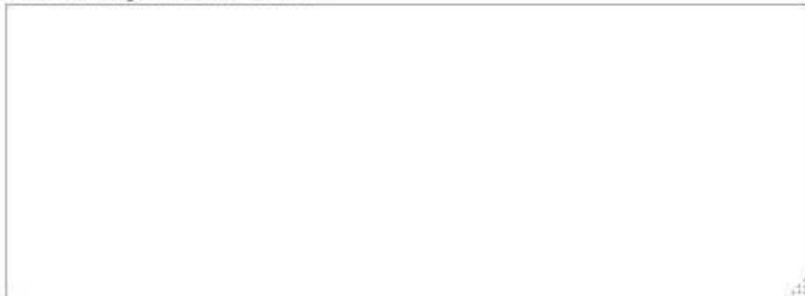

Nimetkää kuntoutusalan kansainväliset strategiset kumppaninne vuosina 2014 ja 2015 *

Nimetkää korkeakoulut, joiden kanssa toteutatte kuntoutusalan koulutusta *

Kotimainen ja kansainvälinen

Kuntoutusalan palveluliiketoiminta vuonna 2014 *

Kertokaa volyymi euroissa ja keskeiset tuotteet

Kuntoutusalan koulutusvienti vuonna 2014 *

Kertokaa volyymi euroissa ja keskeiset tuotteet

Kuntoutusalan kansainvälisyys - opiskelijaliikkuvuus 2014 *

Kertokaa vaihtoon tulevien opiskelijoiden määrä

Kuntoutusalan kansainvälisyys - opiskelijaliikkuvuus 2014 *

Kertokaa vaihtoon lähtevien opiskelijoiden määrä

Kuntoutusalan kansainvälisyys - henkilökunnan liikkuvuus 2014 *

Kertokaa vaihtoon tulevien henkilöiden määrä

Kuntoutusalan kansainvälisyys - henkilökunnan liikkuvuus 2014 *

Kertokaa vaihtoon lähtevien henkilöiden määrä

« Takaisin

Jatka »

71 % valmiina

Henkilöstö kuntoutusalalla

Kuntoutusalan koulutukseen kohdennetut henkilötyövuodet 2014 *

Kysymys ei koske henkilöstökoulutusta

Kuntoutusalan koulutukseen kohdennetut henkilötyövuodet 2015 *

Kysymys ei koske henkilöstökoulutusta

Kuntoutusalan koulutukseen osallistuva tieteellisesti jatkokoulutettu henkilöstö *

Kertokaa lukumäärä, asema organisaatiossa, ylin tutkinto ja enintään 5 koulutukseen, työkokemukseen ja/tai tutkimukseen perustuvaa ydinosaamisaluetta

Mitä henkilöstön kuntoutusosaamista painotatte tulevaisuudessa? *

Nimeä tärkeysjärjestyksessä viisi (5) osaamisen painotusta

Mitä henkilöstön osaamista painotatte kuntoutusalan rekrytoinnissa? *

Nimeä tärkeysjärjestyksessä viisi (5) osaamisen painotusta

« Takaisin

Jatka »

85 % valmiina

Laatutyö

Millä keinoilla huolehditte kuntoutusalan opetuksen laadun kehittämisestä (erityisesti ajantasaisuudesta ja työelämäläheisyydestä)? *

Mitä kansainvälisiä vertaisarviointoja, akkreditointoja tai vastaavia arviointoja kuntoutusalan koulutuksestanne on tehty? *

Nimeä 1-3 keskeistä toimenpidettä ammattikorkeakoulunne kuntoutusalan koulutuksen kehittämiseksi. *

Jos järjestettäisiin kuntoutusalan valtakunnallinen verkko-opetus / verkosto-opetus, mitä tarjoaisitte sinne? *

« Takaisin

Lähetä

100 %. Sait sen valmiiksi.

Liite 3. Kyselyn vastaajat (n=16).

Ammattikorkeakoulu	Yhteyshenkilö ja asema organisaatiossa	Yhteyshenkilön sähköpostiosoite	Puhelinnumero
Arcada - Nylands svenska yh	Ira Jeglinsky-Kankainen, överlärare	ira.jeglinsky@arcada.fi	0405114686
Jyväskylän AMK	Mirja Immonen, koulutuspäällikkö	mirja.immonen@jamk.fi	0405478949
Karelia-AMK	Anna-Riitta Mikkonen, koulutuspäällikkö	anna.mikkonen@karelia.fi	0505335514
Kymenlaakson AMK	Päivi Mäenpää, sosiaali- ja terveysalan koulutusjohtaja	paivi.maenpaa@kyamk.fi	0447028707
Lahden AMK	Leena Liimatainen, yksikönjohtaja, Soisaali- ja terveysala	leena.liimatainen@lamk.fi	0447081808
Lapin AMK	Leena Leväsvirta, erikoissuunnittelija	leena.levasvirta@lapinamk.fi	0405104135
Laurea AMK	Susanna Niinistö-Sivuranta, vararehtori	susanna.niinisto-sivuranta@laurea.fi	0505115382
Metropolia AMK	Leila Lintula, osaamisaluepäällikkö	leila.lintula@metropolia.fi	0503405368
Mikkelin AMK	Katri Ryttyläinen-Korhonen, koulutusjohtaja	katri.ryttylainen-korhonen@mamk.fi	0405205907
Oulun seudun AMK	Hannu Pietiläinen, koulutus- ja tki-johtaja	hannu.pietilainen@oamk.fi	0504648919
Saimaan AMK	Opetuksesta vastaava vararehtori	merja.heino@saimia.fi	0407605533
Satakunnan AMK	Tuula Rouhiainen-Valo	tuula.rouhiainen-valo@samk.fi	0447103490
Savonia-AMK	Salla Seppänen	salla.seppanen@savonia.fi	0447856416
Seinäjoen AMK	Tarja Svahn, Fysioterapian tutkinto-ohjelman koulutuspäällikkö	tarja.svahn@seamk.fi	0408302296
Tampereen AMK	Marja Sutela, vararehtori	marja.sutela@tamk.fi	0407215204
Turun AMK	Marjut Putkinen, Koulutusjohtaja	marjut.putkinen@turkuamk.fi	0505985484

Liite 4. Yhteenveto avoimen opintojaksojen tarjonnasta.

Ammattikorkeakouluissa lukuvuonna 2014–2015 tarjolla olleet avoimen ammatti- korkeakoulun kuntoutusalan opintojaksot	Arcada	JAMK	Karelia	KYAMK	LAMK	Lapin AMK	Laurea	Metropolia	MAMK	OAMK	Saimia	SAMK	Savonia	SeAMK	TAMK	TurkuAMK	Yhteensä
Fysioterapian tutkinto tai 1. lukuvuoden opinnot	1		1			1	1			1	1	1		1		1	9
Toimintaterapian tutkinto tai 1. lukuvuoden opinnot	1									1						1	3
Ammattispesifi osaaminen		1	3	2	8	3	3	5	2				3		6		36
Toimintakyky		2		1	1	4	4	1				2	3	1	2		21
Diagnoosi- tai oirespesifi osaaminen		6		1	5			4	2					1			19
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		5			3			7						1			16
Asiakkaan kohtaaminen		1	1				3	1				1	2				9
Englannin kieliset opintojaksot		4			1				1						1		7
Sosiaali- ja terveysalan toiminta- ympäristöt		2										2			1		5
Kuntoutus	2	1										1					4
Johtaminen ja yrittäjyys		2			1			1									4
TKI		1			1			2									4
Kieliopinnot		1					2										3
Työterveys		1					1										2
Teknologia		1															1
Yhteensä	4	28	5	4	20	8	14	21	5	2	1	7	8	4	10	2	143

Liite 5. Kuntoutusalan avoimen korkeakoulun tarjonta vuonna 2015.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Liite 6. Työelämän yhteistyötahot ja kansainväliset kumppanuudet ammattikorkeakouluittain

Ammatti- korkeakoulu	Työelämän yhteistyöorganisaatiot vuosina 2014 ja 2015	Kansainväliset strategiset kumppanit vuosina 2014 ja 2015
Arcada	Valteri koulu Ruskis, Vanda stad, Raseborgs stad	Gjövik högskola, Mälardalens högskola, Lund universitet, Stradins universitet (Lettland)
JAMK	Kuntoutus Peurunka, Kilpa- ja huippu-urheilun kehittämiskeskus KIHU ja Sports Lab Jyväskylä, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri (Onervan toimipiste), Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Perusturvaliikelaitos Saarikka, Sovatek-säätiö, Kansalaistoiminnan keskus, Matara, Opteam, Respecta	Hogeschool Utrecht University of Northampton Taipei National University ja National Yang Ming University Hong Kong Polytechnic University San Jose State University
Karelia	Joensuun Kaupunki, Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Siun sote: maakunnallinen sote- palvelurakenneuudistusta suunnitteleva ja tuotantoa toteuttava tuleva kuntayhtymä, Respecta Oy, Itä-Suomen Liikuntaopisto, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus, Senioripiha Oy, Sydänyhdistys, Pohjois-Karjalan muisti ry, Joensuun seudun omaishoitajat ja läheiset ry	Liverpool John Moores University ja St. Petersburg State Polytechnical University. Kuntoutuksen alan merkittäviä kansainvälisiä kumppaneita ovat Universidade Federal de Minas Gerais Brasilia, Universidad de Malaga Espanja, TEI of Western Greece, Kreikka Escola Superior de Saude do Alcoitao Portugali
KyAMK	Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carea, Selkäklinikka Ergo, Kymen hoito - ja kuntoutuskeskus, HOIKU Kymen hoito- ja kuntoutuskeskus, Kotkan, Kouvolan ja Haminan kaupungit, Kouvolan Lääkärikeskus, Terveystalo, useat yksityisyrittäjinä toimivat naprapaatit koko Suomen alueella, Suomen Naprapaattiyhdistys	Naprapathögskolan, Ruotsi Sports & Health, Chicago

LAMK	Lahden kaupunki, Päijät-Hämeen Sosiaali- ja terveysyhtymä, Heinolan kaupunki, Peruspalvelukeskus Oiva, Peruspalvelukeskus Aava, Harjulan settlementti, Suomen Fysioterapiakouluttajat ry, Päijät-Hämeen Sosiaalipsykiatrinen säätiö, Invalidiliiton kuntoutuskeskus, Haaga-Helia Suomen Urheiluopisto	Avans Hogeschool, Breda, Netherlands Saxion University of Applied Sciences, Netherlands Charles University, Czech Republic Manav Rachna University, Delhi, Intia
Lapin AMK	Lapin kuntoutus Oy, Lapin sairaanhoitopiiri, Lapin erityishuoltopiiri, Rovaniemen kaupunki, Kemijärven kaupunki, Sodankylän kunta, Länsi-Pohjan keskussairaala ja sairaanhoitopiiri, Polarfysio, Neuvoset Oy, Lappset Group Oy	...
Laurea	Espoon kaupunki Sosiaali- ja terveystalvet, Espoon kaupunki liikuntapalvelut, HUS, Suomen vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry, EJY (Espoon järjestöjen yhteisö), Oppimis- ja ohjauskeskus Valtteri -Ruskis, Folkhälsan, Suomen nivelyhdistys	Tallinnan yliopisto
Metropolia	HUS, pääkaupunkiseudun kaupungit, Invalidiliitto/Validia, Orton, Jyväskylän yliopisto, KELA THL VAU VAMLAS Respecta Oy	Artevelde University Han University
MAMK	Kyyhkylän kuntoutuskeskus, Kruunupuisto - Punkaharjun kuntoutuskeskus, Anttolanhovi - Verve Mikkeli, Tanhuvaaran urheiluopisto, Savonlinna, Itä-Savon sairaanhoitopiiri, Etelä-Savon sairaanhoitopiiri, Herttuan kuntoutuskeskus, TAYS, HUS, Respecta	

OAMK	PPSHP, Oulun kaupunki ja oululaiset palveluntuottajat ja järjestöt, Oulunkaaren kuntayhtymä, Caritas, ODL/Terveystalo, Oulun palvelusäätiö, Mikeva, Muhoksen, Kempeleen, Limingan ja Oulaisten kunnat ja palveluntuottajat ja järjestöt, Kaupungit: Kajaani, Raahen, Rovaniemi, Kemi-Tornio, Kuusamo, Kokkola, Ylivieska, Seinäjoki, Iisalmi, Kuopio	Belgia: Gent University, Artevelde Hogeschool, Kempen, Husselt, Antwerpen Slovenia: University of Ljubljana Hollanti: Hanze University Iso Britannia: Coventry University Liettua: Lithuanian Sports University Portugali: Setúbal ja Red Cross School in Lissabon
Saimia	Etelä-Karjan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote), Etelä-Karjalan pelastuslaitos, Lappeenrannan kaupunki, Imatran kaupunki, Raja- ja merivartiokoulu, Maasotakoulu, Fysio-Eskola, Treenix, Alueen liikuntakeskukset	.
SAMK	Satakunnan sairaanhoitopiiri, Porin perusturva, Rauman sosiaali- ja terveysala, Kankaanpään kuntoutuskeskus, Ergos Oy, Diakonialaitos (Pori), Satakunnan muut kunnat, TYKS, TAYS, Porin lääkäritalo	Zuyd Dundalk European University in Cyprus
Savonia-amk	Kuopion yliopistollinen sairaala, Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampus, Kuopion kaupungin terveystalot, Suomen aivotutkimus- ja kuntoutuskeskus Neuron, Niuvansairaala, Kunnopaikka, Ylä-Savon sote ja Sisä-Savon sote, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin Kysteri-liikelaitos, Varkauden kaupungin terveystalo, Yksityiset fysioterapian palveluja tuottavat yritykset (esim. FysioSenior Ky, KuntoKuopio, Vetrea, Medifysi, Terveystalo)	ei ole

SeAMK	Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Etelä-Pohjanmaan MS-yhdistys, Kotipalvelu, Kivipuro ry., Eskoon palvelukeskus, Ikäkeskus, Härmän kuntokeskus	Uppsalan yliopisto, Tarton yliopisto, Haapsalun neurologinen kuntoutuslaitos, Cumbrian yliopisto (UK), Almerian yliopisto (Espanja) Windesheimin yliopisto (Hollanti)
TAMK	Eri kuntien perusterveydehuollot, vanhainkodit, peruskoulut ja erityiskoulut, Tampereen kaupunki ja muut lähikunnat, PSHP ja sen piiriin kuuluvat sairaalat, yksityiset fysikaaliset hoitolaitokset (esim. Body mind, Kuntofysio, Premius, Tutoris, Fysiocenter), kolmannen sektorin toimijat (esim. Sopimusvuori ry ja Tampereen kaupunkilähetys), Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry, Kuntoutuslaitokset (esim. Apila, Tammenlehväkeskus), Kuntoutuskeskus Kankaanpää ja Ikaalisten kylpylä	TAMKin - Gent University, Belgia - University of Hasselt, Belgia - Haute Ecole Leonard de Vinci Parnasse, Brysseli - Malaga Univeristy, Espanja - Barcelona University, Espanja - University of Ljubljana - University of Tromsa - University of Udine, Italia - University of Tarttu - Semmelweis University, Hungary
TurkuAMK	VSSHP, Turun kaupunki ja alueen muut kaupungit ja kunnat, Petrea, THL, Työterveyslaitos, Yksityiset lääkäriasemat ja kuntoutuspalveluyritykset, Maskun Neurologinen kuntoutuskeskus, Eri kuntoutusjärjestöt, Paavo Nurmi keskus, Turun liikuntapalvelukeskus	

Liite 7. Kuntoutusalan kansainväliset strategiset kumppanit lukuvuonna 2014–2015.

Pohjoismaat

Gjövik Högskola, Ruotsi
Mälardalens Högskola, Ruotsi
Lund Universitet, Ruotsi
Naprathögskolan, Ruotsi
Uppsala yliopisto, Ruotsi
University of Tromsø, Norja

Baltia

Haapsalu neurologinen kuntoutuslaitos, Viro
Tallinnan yliopisto, Viro
Tartu yliopisto (2), Viro
Lithuanian Sports University, Liettua
Stradiņš universitāte, Latvia

Keski-Eurooppa

Hanze University, Hollanti
Hogeschool Utrecht, Hollanti
Avans Hogeschool, Breda, Hollanti
Saxion University of Applied Sciences, Hollanti
Han University, Hollanti
Zuyd University of Applied Sciences, Hollanti
Windesheimin yliopisto, Hollanti
Gent University, Belgia (2)
Artevelde Hogeschool (2), Belgia
University of Hasselt (2), Belgia
Haute Ecole Leonard de Vinci Parnasse), Belgia
Charles University, Tšekki
University of Ljubljana, Slovenia (2)
Séminaire Université, Unkari

Etelä-Eurooppa

Malaga University, Espanja
Almería yliopisto, Espanja
Universidad de Málaga, Espanja
Escola Superior de Saúde do Alentejo, Portugali
Red Cross School in Lisbon
University of Udine, Italia
European University in Cyprus
TEI of Western Greece

Venäjä

St. Petersburg State Polytechnical University, Venäjä

Pohjois-Amerikka

San Jose State University, USA
Sports & Health, Chicago, USA

Etelä-Amerikka

Universidade Federal de Minas Gerais, Brasilia

Aasia

Taipei National University, Taiwan
National Yang Ming University
Hong Kong Polytechnic University, Hong Kong
Manav Rachna University, Intia

Liite 8. Palveluliiketoiminta ja koulutusvienti ammattikorkeakouluittain.

Ammattikorkeakoulu	Kuntoutusalan palveluliiketoiminnan tuotteet vuonna 2014	Kuntoutusalan koulutusvienti vuonna 2014
Arcada	ICF, GAS , utbildningar, konsultationer	Arcada har inte i sin strategi satsat på utbildningsexport. Vi har inom rehabiliteringsområdet fungerat både som internationella utvärderare av utbildningar inom rehabiliteringsområdet och som experter i studieplansutvecklingsfrågor i de Baltiska länderna och Rumänien.
JAMK	ICF, GAS, neurologinen kuntoutus, työhyvinvointi, kuntoutusyksikön suunnittelu/kehittäminen, toimintaterapian yritystoiminnan kehittäminen	Kuntoutusalan koulutusviennin osalta on tehty tunnustelua vuonna 2014 ja vuonna 2015 on laadittu ensimmäiset tarjoukset; Kazakstaniin toteutuva Gerontologinen kuntoutus ja tarjous Saudi-Arabiaan ohjauskoulutuksesta
Karelia	GAS, fysioterapeuttien työtehtävien siirtokoulutus, työtehtävien siirrot fysioterapian tuki- ja liikuntaelinongelmien kuntoutuksessa ja toimintajärjestelmässä, potilassiirtojen ergonomiakorttikoulutus, lääkehoitokoulutus fysioterapeuteille, Signs and Symptoms, työyhteisön kehittäminen	Kuntoutuksen alalla ei ole vielä toteutunut koulutusvientiä, mutta kolmen eri tahon kanssa on neuvottelut käynnissä. Petroskoin valtiollisen yliopiston kanssa on neuvoteltu fysioterapiakoulutuksen opetussisällöistä ja koulutuksen kehittämisestä Venäjällä. Kiinalainen Binzhou Medical University on kiinnostunut kehittämään fysioterapian koulutusta ja yhteistyöstä neuvotellaan. Kiinalaisen Chinese Medicine Universityn kanssa kehitetään hankeyhteistyössä opetussuunnitelmia tavoitteena koulutusvienti.
KyAMK	-	-
LAMK	Maitland, fysioterapian suoravastaanottoon valmentava täydennyskoulutus	Kuntoutuksen koulutusohjelmalla on koulutusvientialoitteita Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin sekä Saudi-Arabiaan. Tuotteet ovat maksulliset vaihto-ohjelmat, mentorointikoulutus sekä erikoistumisopinnot (muscular-skeletal disorders)

Lapin AMK	Fysioterapian klinikkatoiminta; toimintakykymittaukset, hieronta, ryhmäohjaukset, ryhmäliikunta, yksilöllinen terapia	ei ole ollut
Laurea	GAS	ei koulutusvientiä fysioterapiassa
Metropolia	ICF, GAS, BBAT -koulutus, MOHO arviointimenetelmät, Neurologinen fysioterapia, Osteopaattiset menetelmät, Psykoterapiakoulutuksen edellyttämät lisäopinnot, Työnohjaus	n. 5000,- Kansainvälisen näyttökokeen arvioijana toimiminen (osteopatia)
MAMK	Jalkaterapiapalvelut, hieronta, pienryhmätoiminta	Ei ole.
OAMK	Liikuntaryhmät, neurologisten asiakkaiden tasapainoryhmien ohjaukset, Retu-toimintapäivät, ohjatut ryhmät, Maista ja muista toimintaterapiaryhmä, Mahdollistava koti -esittelyt, työhyvinvointia edistävät projektit, täydennyskoulutukset, asiantuntijapalvelut,	Ei ole.
Saimia	Fyysisen kunnon mittaukset, työhyvinvointipalvelut, Opiskelijaliikunta -palvelut, Hoidon tarpeen arviointi -koulutukset	.
SAMK	Soteekki - palvelutoiminta, kuntotestaus / palomiehet, asiakaspalvelut ikääntyville, erilaisten lasten tapahtumat	Englannin kielinen fysioterapiakoulutus mahdollistaisi viennin kohtalaisen helposti, mutta myyntitoimintaa ei ole toistaiseksi
Savonia-amk	GAS Kinetic control, Kinestetiikka, Gerontologia päivät,	ei ole
SeAMK	-	Ei koulutusvientiä

TAMK	Allasryhmät ja altaan tilavuokra, kuntosalin käyttö, kehonkoostumusmittaukset, hyvinvointikartoitukset, henkilökohtaisten harjoitusohjelmien tekeminen, erilaiset tapahtumat - mm. • työhyvinvointipäivät • taukoliikuntatapahtumat • ITSE- ja UNI-tilaan tutustumiset • matalankynnyksen Kunnon startti – kurssi • virkistyspäivä omaishoitajille • Pirkanmaan pelastuslaitos niska-hartia ryhmä • Aivohalvaus- ja afasiayhdistyksen liikuntaryhmä • nuorten amputoitujen ohjattu allas- ja kuntosaliryhmä • voimavaran ohjattu toiminta • taukojumppa Opus Capitan tiloissa • liikunnallinen voimavararyhmä	Meillä ei ollut koulutusvientiä vuonna 2014.
TurkuAMK	GAS, COPM, Esteettömyyskartoittaja, Neurologisen asiakkaan fysioterapia, Sensorisen integraation teoria, Vanhuksen toimintakyvyn tukeminen, Arkiliikunta kotihoidossa	0

Liite 9. Jatkokoulutetun henkilöstön osaaminen.

Kuntoutusalan koulutukseen osallistuvan tieteellisesti jatkokoulutetun henkilöstön osaaminen	
Arcada	arbetshälsa, rehabilitering av äldre &ms, hälsofrämjande socialt kapital fysisk aktivitet, medicinsk träningsterapi, evidensbaserad metodik, mät- och testmetoder habilitering, CP, universal design, tjänsteutveckling teoriutveckling, ledarskap
JAMK	iäkkäiden tapaturmien ja kaatumisten ehkäisy, lonkkamurtumapotilaiden kuntoutus fyysistä aktiivisuutta ja suorituskykyä edistävä interventio ja implementointi osaaminen, toimintakyvyn arviointi ja edistäminen, työhyvinvoinnin edistäminen ja mobiilimenetelmien hyödyntäminen, raportointi ja julkaisutoiminta, toimintakyvyn arviointiosaaminen, lasten kuntoutusosaaminen, tutkimusmenetelmäosaaminen, yrittäjyysosaaminen, fysioterapian tutkimus, moniammatillinen tiimioppiminen, toimintakyvyn arviointi ja mittarit, ICF-luokitus, tutkimus ja koulutus, WHO-FIC yhteistyö, raportointi ja julkaisutoiminta, työelämäyhteistyö, moniammatillinen tiimioppiminen, opetussuunnitelmatyö, lapsiin ja nuoriin liittyvät oppimisvaikeudet ja havaintomotoriikan pulmat, niiden arviointi ja ennaltaehkäisevät kuntoutuksen keinot, tuki- ja liikuntaelimestön fysioterapia, ikääntyneiden fysioterapia ja kuntoutus, oppimisen tutkiminen ja kehittäminen, kokemusten tutkiminen, laadulliset tutkimusmenetelmät, psykofyysinen fysioterapia, kansansairauksien fysioterapia, kuntoutuksen koulutuksen suunnittelu ja kehittäminen, kuntoutuksen koulutuksen johtaminen, kuntoutuksen yhteistyöverkosto-osaaminen

Karelia	laaja-alainen kuntoutusosaaminen, ikäosaaminen, kansainvälisyysosaaminen, tutkimus- ja kehittämisosaaminen, tutkimuksellinen kehittämistoiminta sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittäminen, Venäjä-osaaminen, sosiaalinen kuntoutus sosiaali- ja terveysalan innovaatiotoiminta, sosiaali- ja terveyspalvelujen monialainen kehittäminen, oppimisympäristöjen kehittäminen, moniammatillinen kehittäminen sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen, johtaminen, kansainvälisyys, erityispedagogiikka sosiaali- ja terveysalan johtaminen ja kehittäminen, TKI- toiminta e-pedagogiikka, hyvinvointiteknologiat, kansainväliset projektit
KyAMK	
LAMK	
Lapin AMK	tutkimus- ja kehittämistoiminta työhyvinvointi fysioterapian tutkimusmenetelmät hyvinvointiteknologia
Laurea	
Metropolia	toimintakyky ja kuntoutus, äidinkieli ja viestintä, lääketiede
MAMK	aktivoiva fysioterapia, aivoverenkiertohäiriöön sairastuneiden kuntoutus diabeetikon jalkaterveys jalkaterveyden edistäminen
OAMK	tutkimus- ja kehittämismenetelmät, erit. toimintatutkimus toimintakyvyn arviointimenetelmät, mm. GAS, ICF lasten ja nuorten fysioterapia
Saimia	fysioterapia ja biomekaniikka lääketiede tilasto- ja tutkimusmenetelmät

SAMK	syöpäpotilaan fysioterapia, näyttöön perustuva kuntoutus, tutkimusosaaminen (evidence based) kroonisen kivun hoito, ohjausmenetelmät, psykofyysinen fysioterapia) soveltava liikunta, terveyden edistäminen, kansainvälisyys, julkaisutoiminta
Savonia-amk	fysikaalinen terapia, hengitysfysioterapia, tutkimusmenetelmät, fysioterapian historia ikäntyminen, fyysinen aktiivisuus, toimintakyky, sydän- ja verenkiertoelimistö fysioterapia,
SeAMK	muistisairaiden kuntoutus, teknologia muistisairaiden kuntoutuksessa, hengityselinsairaiden kuntoutus, terveyden edistäminen lasten ja työikäisten painonhallinnassa, motivoiva ohjaus elintapamuutoksessa
TAMK	terveysteknologia, esteettömyys, älykkäät koneet
TurkuAMK	ydinosaamiset sitoutuvat Turun amk:n strategiaan lähtökohtiin

Liite 10. Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa ammattikorkeakouluittain

Henkilöstön kuntoutusosaamisen painotus tulevaisuudessa	
Arcada	Hälsofrämjande: bl.a. arbetshälsa, fysisk aktivitet och beteendeförändring, social delaktighet: fokus på sårbara grupper som äldre, handikappade och utslagna samt ungdomar med mental ohälsa, E-hälsa nytt profilområde också inom rehabiliteringen
JAMK	Monialainen kuntoutusosaaminen, näyttöön perustuva toiminta, oppimisen laatu ja pedagoginen osaaminen, kansainvälisyysosaaminen, tutkimus- ja kehittämisosaaminen
Karelia	Kuntoutusosaamisen lähtökohdat ja laaja-alainen kuntoutusosaaminen, tutkimus- ja menetelmäosaaminen ja tutkimuksellinen kehittämistoiminta, Ikäosaaminen ja gerontologinen monialainen kuntoutustoiminta, uudet mahdollisuudet apuvälineteknologiassa ja robotiikassa
KyAMK	Laajempi kuntoutusnäkemys osaamisessa kuin vain naprapatian viitekehys, vahvempi eri-ikäisten kuntoutusosaaminen, asiakkaan / potilaan ohjaaminen, ergonomiosaaminen, valmennusosaaminen: urheiluakatemia- ja urheiluseuratoiminta
LAMK	Hyvinvointiteknologia ja digiosaaminen, tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisy ja kuntoutus, terveysliikunta, esteettömyys ja asumisen älykkäät ratkaisut, ikääntyvien toimintakyvyn edistäminen ja kuntoutus, monialaisten tuote-, toimintatapa ja palveluinnovaatioiden kehittäminen kuntoutusalalla
Lapin AMK	Kokonaisvaltainen kuntoutusprosessi, moniammatillisuus, kansainvälisyys, hyvinvointiteknologia, Etäopettaminen
Laurea	Kuntoutujan ohjaaminen ja valmentaminen, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin arviointi ja edistäminen, innovatiiviset liiketoimintamallit, hyvinvointiteknologia, kuntoutuspalvelujen digitalisoituminen
Metropolia	Asiakaslähtöinen kuntoutusosaaminen, rajapintoja ylittävä moniammatillinen osaaminen, kliininen asiantuntijaosaaminen, verkosto-osaaminen, kuntoutuksen palveluosaaminen,

Liite 11. Kuntoutusalan koulutuksessa tehdyt kansainväliset vertaisarvioinnit, akkreditoinnit tai vastaavat arvioinnit.

Ammattikorkeakoulu	Kansainväliset vertaisarvioinnit, akkreditoinnit tai vastaavat arvioinnit, jotka kuntoutusalan koulutuksessa on tehty
Arcada	Internationell utvärdering av ergoterapiutbildningen
JAMK	Toimintaterapian tutkinto-ohjelman monitorointi viiden vuoden välein, jolla varmistetaan koulutuksen vastaavuus WFOT:n (World Federation of Occupational Therapists) asettamiin toimintaterapeuttikoulutuksen minimistandardeihin. Viimeinen monitorointi on toteutettu 2012–2013. JAMK:n laatu järjestelmä auditoitiin Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen (entinen korkeakoulujen arviointineuvosto) nimeämän kansainvälisen auditointiryhmän toimesta 2012–2013.
Karelia	ISAT-yhteistyössä toteutettiin v. 2012 kansainvälinen arviointi koskien yhteistä hyvinvointipainoalaa.
KyAMK	Vertailua on tehty Naprapathögskolanin kanssa , koska kansallisesti tämä on ainoa koulutus Suomessa. Opetussuunnitelmia on verrailtu ja kehitetty yhdessä.
Metropolia	Toimintaterapia: - toimintaterapian peer review 2003 ENOTHE - maailmanliiton (WFOT) minimistandardien auditointi 2012 - benchmarking 2013 - 2015 Artevelden ja Hanin yliopistojen kanssa Jalkaterapia: Benchmarking 2013 - 2015 Artevelden ja Saxionin kanssa Osteopatia: OSEAN rating Osteopathy (säännöllisin väliajoin)
OAMK	Toimintaterapia: Toimintaterapialiitto auditoi toimintaterapiakoulutuksen Maailmanliiton standardien mukaan 5 vuoden välein > on WFOT:n hyväksymä koulutus, seuraavan kerran kevät 2016
SAMK	1990-luvun lopulla kv-arviointi fysioterapiakoulutuksista
SeAMK	SeAMKissa on toteutettu kansainvälinen laatu auditointi v. 2009 sekä marraskuussa 2015 (tulokset tästä saadaan huhtikuussa 2016)
TAMK	ENPHEn työryhmässä EU Directives rakennettiin fysioterapeuttikoulutuksen "rankkeerausväline", jossa tutkittiin ja verrattiin yhden italialaisen, yhden tanskalaisen ja kahden suomalaisen yliopiston fysioterapeuttikoulutuksia vuosina 2009–2012. TAMK:ssa on 10.-12.11.2015 kansainvälinen auditointi.
TurkuAMK	Toimintaterapian koulutuksen kansainvälinen akkreditointi säännöllisin väliajoin

*LAMK, Lapin AMK, Laurea, MAMK, Saimia ja Savonia eivät ilmoittaneet tehtyjä kansainvälisiä arviointoja.

MAMK	Hyvinvointiteknologia, ohjausosaaminen, TKI-osaaminen, monikulttuurisuus, palvelujärjestelmäosaaminen
OAMK	Asiakaslähtöisyys kuntoutuspalveluissa, toimintakyvyn arviointiin liittyvä osaaminen, kuntoutuksen teknologinen osaaminen: mm. etäkuntoutusosaaminen, monialaisuus: kuntoutuksen liittyminen muihin sote-palveluihin, kansainvälinen osaaminen
Saimia	Toimintakyvyn arviointi ja mittaaminen: myös vanhusväestöllä, tuki- ja liikuntaelimestön häiriöiden kuntoutus, psykofyysinen kuntoutus
SAMK	Kuntoutusohjaus, neurologinen fysioterapia, tules, psykofyysinen fysioterapia, hyvinvointiteknologia
Savonia-amk	Digitaalisuus kuntoutuksessa: pellisyys, appsit esim. itsensä mittaaminen, sosiaalinen media, terapiamenetelmät, toimintakyky ja kotikuntoutus
SeAMK	Eri alojen tiedon yhdistämistä kuntoutuksen kehittämiseksi, kuntoutuksen vaikuttavuusosaamista, digitalisaation hyödyntämistä kuntoutuksen kentässä, teknologiaosaamisen vahvistamista, kuntoutuksen monipuolisen ilmiön tunnistamista: kuntoutusjärjestelmä, lainsäädäntö, työmenetelmät
TAMK	Vahva psykofyysisen, tule- ja neurologisen fysioterapia kehittämisosaaminen, kuntoutusteknologian (hyvinvointiteknologia) uusiin toimintamalleihin liittyvä osaaminen ja kehittäminen, kansainvälisyysosaaminen fysioterapian ja kuntoutuksen alueella sisältäen kielitaidon, kliinisen päättelyn taito, ohjausosaaminen
TurkuAMK	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen, osallisuus, saavutettavuus, palvelujärjestelmien toimivuus, hyvinvoinnin ja kulttuurin yhteisvaikutus

KUNTOUTUSALAN KOULUTUS

Valtakunnallinen selvitys kuntoutusalan koulutuksesta ammattikorkeakouluissa 2015

ISBN 978-952-328-005-2 (PDF)